

TITINA NICA ȚENE

VIATA CA O PUNTE

SEMĂNĂTORUL
Editura online – aprilie 2011

Titina Nica ȚENE

VIATA

CA O PUNTE

Motto:

“Domnul a zis lui Iosua:
ia doisprezece bărbați din
popor (...), din mijlocul Iordanului
(...) douăsprezece pietre (...)
pentru ca acesta să fie un semn de
aducere aminte în mijlocul vostru “. (
Vechiul Testament, Iosua, 4. 5).

Pietre de aducere-aminte

Nașterea

M-am născut într-o frumoasă zi de vară, iulie 1944, moartă. Da, moartă! Eram al patrulea copil al familiei Nica din comuna Șușani, satul Ușurei, județul Vâlcea, așa că mama nu s-a îngrijorat. S-a ținut de pat și a dat cu mine în fundul sub patului. Apoi, când a văzut că nu plâng s-a urcat liniștită în pat. Era obosită, tânără, și avea să mai facă alți copii. Tata, plecase îngrijorat la servicii la sfatul popular. Așa că pe la ora zece a venit acasă.

- Ce făcuși, Măriță, născuși?

- Da.

- Păi unde este copilul?

- E sub pat nu a plâns, înseamnă că e mort. Lasă că mai facem noi .

Tata, a luat mătura și m-a scos afară. Aveam buricul strâns în jurul gâtului și eram cam vânătă. M-a desfăcut de buric, m-a ridicat și am început să țip tare.

- Ce făcuși, Costică, îl înviași?

- Da, e fată, cam pirpirie și cam neagră, dar nu e nimic, lasă o fi și ea bună la ceva. Toate acestea le-am aflat mult mai târziu de la tata.

Așa se nașteau pe vremuri în sate. Era o moașă dar așa de mulți copii se nașteau că nu prididea să îi moșească. Mama a mai făcut încă patru copii, deci am fost opt. Eram săraci iar peste țară avea să vină cincizeci de ani de comunism.

Pe mine nu mă interesa, eu deși nu aveam nici ce mânca, eram tare fericită. Număram furnicile, culegeam flori, jucam pietricele, îmi făceam păpuși din coceni de porumb cu rochițe din cârpe rămase de la mama de la războiul de țesut, priveam stelele, prindeam peștișori din râul Beica, culegeam ciuperci. Nu aveam timp să mă plictisesc. Viața mi se părea minunată. Mă încântau stelele și Luna. De unde veneau ele? totul în jurul meu era plin de mister. Nu avea cine să îmi răspundă la întrebări așa că misterul era și mai mare . Seara mă jucam pe drum cu alți copii la lumina Lunii și a stelelor. Satul nu avea curent electric și era neasfaltat. Și acum , în 2011 e tot neasfaltat pentru că, pe vremea lui Ceaușescu, când s-a cerut situația comunelor asfaltate a fost trecută și comuna Șușani cu satul Ușurei la . . localități asfaltate. Deci pe hârtie este asfalt. Pe drum sunt gropi și noroi.

CURCA

Un cer albastru ca vioreaua prevestea o zi splendidă. Căldura juca în aer. Era ora prânzului. Nu aveam ceas. Dar știam de la tata că dacă umbra trunchiului salcâmului ajunge la baza trunchiului mărilor din colțul ogrăzii este ora 11. Așa socoteam timpul, ora 11- prânzul, ora 16-amiază, umbra salcâmului prelungă ajungea în colțul celălalt, în dreptul cotețului de găini, și ora 20- seara și apoi noaptea cu stelele cât cepele puse la uscat de mama în podul casei.

Fiind în vacanța mare, dimineața ieșea din discuție, că noi ne trezeam numai la prânz, când soarele își trimitea o rază pe geam și găinile se cuibăreau sub umbra salcâmului ajunsă până la măr. Părinții se “sculau cu noaptea în cap” și plecau la munca câmpului. Când îmi spunea mama că ei se scoală cu “noaptea în cap” eu chiar mă uitam în capul ei să văd unde este noaptea. Împreună cu părinții, mergeau la câmp și cei trei frați mai mari. Eu, care pe atunci aveam zece ani, stăteam acasă cu încă trei frați mai mici. Când raza soarelui, ca o suliță, intra pe fereastră, mă trezeam prima. Mă uitam pe fereastră să văd poziția umbrei salcâmului, să știu cât este ceasul, și apoi căutam pe măsura biletul de la mama, în care ne scria instrucțiunile pentru ziua aceea. Azi, mama scria:” De trei săptămâni curca nu mai ouă acasă. Urmăriți! Vedeți că are obiceiul să meargă în tufșurile de pe margini din Dadeșu “. Era palpitant. Trezeam frații. Mâncam ceva în fugă și ieșeam în curte. Deși era prânzul, adică umbra salcâmului era la baza trunchiului mărilor, pâcla de ceață nu se ridicase de pe Dadeș. Prima dată dădeam să mănânce la păsări. Luam în pumni grâu și, sărind într-un picior, strigam cât ne ținea gura: pi, pi, pi, pui, pui, pui...! Se strângeau în jurul nostrue certau și mâncau. Apoi, găinile, cu cotcodăcitul lor prelung, se duceau să ouă în cuibarele făcute pe prispa pătului cu drugi de porumb. Rațele ouau pe malul râului Beica. Dar noi, în acea zi, aveam o misiune importantă: să urmărim curca. Ne-am ascuns în spatele casei, trăgând cu ochii la . . . urmăritoare. Curca, văzând că nu e nimeni în jur, a început: cau, cau, cau! Și a luat-o încet spre Dadeșu. Noi după ea. Ne-am ascuns în porumbii care erau încă odată mai înalți decât noi. Parcă presimțea curca ceva. . . Se oprea, ridica un picior, și asculta. Stătea câteva minute de ni se păreau cât o zi de post, și asculta. Apoi iarăși: cau, cau, cau! Pornind cu pași vioi spre mărăcinii din dadeșu. A intrat într-un mărăcin. Noi, cu mâinile strașină să nu ne între soarele în ochi, am așteptat un sfert de ceas, care ni s-a părut cât un”car de vreme “. Când a ieșit, am lăsat să plece și noi...țuși în tufiș. Acolo minune, un cuib, frumos construit, cu douăzeci de ouă mari, pistruiate. Eram în culmea fericirii. Le-am adunat în poală și victorioși, de parcă cucerisem Roma, ne-am îndreptat spre casă. Sera, mama ne-a sărutat și ne-a făcut o omletă cât soarele de mare.

Dracu-n farfurie

Auzisem eu că există draci dar nu văzusem niciunul. Așa că, într-o seară, când m-am întâlnit cu Frusina lui Stancu, o fetiță de vreo cincisprezece ani, care mi-a zis că mâine să merg la ea, împreună cu frații mei ca să ne arate pe dracu-n farfurie, a fost prea de tot. Nu a uitat să-mi spună să aduc și vreo două lumânări și o farfurie. Farfurie în care să apară, nimeni altul decât, dracul. Noaptea am avut un somn agitat. Am visat niște drăcușori, de culoare roz, cu cornițe mici, care jucau de mama focului, în farfurie. Dansam și eu cu ei. Cu frică și cu bucurie. La ora prânzului, când soarele și-a trimis raza pe fereastră ca să ne trezească, am sărit din pat, lac de sudoare. În ziua aceea mama nu ne mai dăduse instrucțiuni. Parcă presimțise că aveam alte treburi mai...importante. Am trezit frații și le-am spus că mergem la Frusina lui Stancu, să ne arate pe dracu în farfurie. S-au uitat mirați la mine. ” Ce înseamnă asta? “, au întrebat ei. Nici eu nu știu, le-am răspuns, mergem și vedem la fața locului.

Am pornit pe drumul prăfuit al satului spre casa Frusinei lui Stancu. Pe lângă noi mai treceau, din când în când, oameni cu sape pe umăr. Ne-am întâlnit și cu câțiva copii, dar noi nu i-am băgat în seamă. Mai întâi trebuie să vedem cum arată dracul și apoi să le arătăm și lor pe acesta. Veta lui Lisandru venea agale cu un sac de buruieni pentru porc. Când ne-a întrebat unde mergem, noi i-am răspuns cu mândrie:” să vedem pe dracu-n farfurie!“ A crezut că ne batem joc de ea și și-a văzut de drum. Ne era chiar necaz că nu i s-a părut important. Am trecut pe lângă Biserica satului și ne-am închinat. Dracii pictați pe pereții acesteia dansând în jurul cazanului cu zmoală unde fierbeau oamenii necredincioși m-au urmărit până la destinația noastră.

Frusina lui Stancu ne aștepta, nerăbdătoare, în poartă. Ne-a băgat într-o cameră cu perdelele trase. Ne-a așezat pe toți pe pat. Eu, la mijloc, cu farfuria în mână. Ea a aprins o lumânare. Ne-a zis să închidem ochii. În clipele acelea îmi imaginam că vine dracu ieșind din flăcări cu coada ridicată în sus, cum văzusem la biserica din sat. Frusina a stat așa preț de vreo două minute bolborosind ceva. Eu începusem să-mi imaginez dracii dezlipindu-se de pe pereții Bisericii și dansând în farfurie. Ba mi se părea chiar că cineva dansează în farfurie. Îmi era frică de ei, dar parcă erau și simpatici, așa cum îi văzusem în vis, rozalii și cu cornițe. La un moment dat, Frusina, bolborosind cuvinte neînțelese, ne dădea cu degetul pe față. Totul era cât se poate de misterios. Când am avut voie să deschidem ochii ne-a dat o oglindă, luată de la lampa cu petrol, în care ne-am privit. Eram toți negri de funingine pe față. Afumase fundul farfuriei cu lumânarea, iar cu degetul ne mânjise. Numai ochii ne rămăseseră ca o lumină, care nu știau, să râdă sau să plângă?

Dracii eram noi!

L-am cunoscut pe Dumnezeu

Când eram mică, să tot fi avut vreo opt-nouă ani, l-am cunoscut pe Dumnezeu. Era prin anii 1952-1953. Fratele meu cel mare, care era la liceu, mi-a spus că de fapt noi oamenii, animalele și florile suntem făcuți de Dumnezeu. Eu vroiam să fiu făcută doar de mama și de tata. Mi-a spus că există cu adevărat draci, dar nu ca cei ce i-am văzut la Frusina lui Stancu în fârfurie, ci draci adevărați, care fac rău la oamenii care nu sunt cumiți și mai ales la cei care îi cheamă toată ziua. Pe atunci ne duceam la Biserică doar la Paști și la Crăciun. Nu știam prea bine de ce ne duceam. Ba...eu știam.

Mă încânta îmbrăcămintea preotului. Avea un fel de șorț în față și în spate, galben-auriu, cusut cu arnici roșu. Nu eran atentă la ce spunea. Îmi plăcea că la Paști ciocneam ouă roșii, iar mama ne făcea, din toată sărăcia, cum spunea ea, rochițe noi. Le așezam pe un surcel legat cu ață, pe dos, ca să nu se murdărească și le atânam în cui pe perete. Nu aveam voie să le îmbrăcăm decât în ziua de Paști. Așa că mă jucam ce mă jucam pe drum și mereu mă duceam în casă să mă uit la rochița plină cu floricele de toate culorile. În sâmbăta Paștelui ne spăla pe toți la rând în albia cumpărată de la rudari. Plângeam că ne intra săpun în ochi și ne ustura. Dar suportam orice cu gândul că o să îmbrăcăm rochiile noi. În ziua de Paști ne puneam în cană de pământ un ou roșu în apă și ne spălam pe față, apoi îmbrăcam mult visatele rochițe cu floricele. La Biserică zarvă mare, ciocneam ouă și ne întâlneam cu alți copii, care mai de care mai bine îmbrăcați. Nu ne gândeam la Dumnezeu. De fapt, nici popa nu ne spunea nimic despre El. Am început să-l descopăr pe fratele meu cel mare, nenea, cum îi spuneam noi, cei mici. Nenea ne-a spus că Dumnezeu e bun și are grijă de oamenii credincioși și care iubesc tot ce este în natură. Ce înseamnă să fi bun? Adică să nu dăm dracu, să nu rupem copacii, florile că și ele au viață și sunt făcute tot de Dumnezeu. Să nu chinuim animalele. Și, multe ne mai spunea nenea. Eu m-am speriat pentru că aveam obiceiul să număr furnicile de pe malul pâraului Beica și când una nu intra în pluton o striveam. Ba mai mult prindeam și fluturi. Îi țineam în mână, le luam puful de pe aripi și mă bucuram când vedeam că nu mai puteau zbura, că astfel îi priveam în voie. Dar din ziua aceea mi-am propus să mă schimb. Eram mult mai cuminte și le spuneam și la ceilalți copii ca să nu mai facă rele că ne pedepsește Dumnezeu. Ei mă priveau mirați.

Ziceau că sunt cam nebună și râdeau de mine. Într-o zi, când mama m-a dat dracu am îndrăznit să-i fac observație. I-am spus să nu mai drăcuiască pentru că o pedepsește Dumnezeu. Mi-a tras o palmă zdravănă și mi-a spus: ” mucoasa dracului, uite cine îmi dă mie lecții “.

Copii din sat începuseră să mă ocolească, nu prea se mai jucau cu mine. De fapt, eram “denevoie “, cum spunea tata, oacheșă și cam ciudată și nu plăceam la copii și de fapt nici la oamenii mari. La noi în sat a fi gras însemna neapărat și frumos. Ori eu nu eram nici una, nici alta. Dar de când l-am cunoscut pe Dumnezeu nu mă mai interesa prea mult ce spun copiii. Eram fericită că aveam pe cineva care are grijă de mine și mi-am pus toată nădejdea în El.

Focul

La marginea satului Ușurei a izbucnit, ca din senin, incendiul. Zece zile și zece nopți a ars focul. Casele, trosnind, se făceau una după alta scrum. Grinzile acoperișurilor ardeau, se răsuceau precum dracii în cazanul cu smoală sau în focul iadului, pârliau puternic și se prăbușeau. De la mic, la mare, tot satul a sărit la stingerea focului, cu găleți, cu oale de pământ. Fântânile se goliseră. Beica, pârlul ce străbate satul ca o coloană vertebrală, era de mult secată. Cerul se înroșise precum apusul unei zile de vară, când soarele se uită cu regret înapoi la ziua ce a trecut. O neliniște cuprinsese întreg satul. Oamenii udau acoperișurile de șindrilă și carton gudronat ca să nu se aprindă.

Dar degeaba. Când aruncau apă cu găleata parcă aruncau cu petrol. Focul se aprindea mai tare. fratele meu mai mare îmi spunea că datorită căldurii apa se descompune în oxigenul ce întreține arderea și hidrogen care arde. Îl ascultam cu gura căscată, dar nu pricepeam nimic. Dar dacă spunea el...însemna că este adevărat. Fumul se întinsese peste întreg satul. Soarele abia licărea după pâcla deasă. Seara, Luna nu mai avea strălucirea de altădată, parcă era afumată precum sticla de lampă cu oglindă din camera noastră. Stăteam pe drum cu inima cât puricele și vorbeam despre foc. Noaptea, târziu, când mama se întorcea de la incendiu, ne certa de parcă noi eram de vină.

- Să dea dracu să puneți mâna pe chibrituri, că vă omor. Copiii nu au voie să pună mâna pe ele!

Focul a ars până a mistuit toate casele de la marginea satului. În total zece case. După acestea urma câmpul întins cât vezi cu ochii. Oamenii au rămas săraci sub cerul liber. Nici pământ nu mai aveau, îl luaseră la C. A. P.

S-au văicărit, ce s-au văicărit și s-au apucat de făcut iar case, să nu-i apuce iarna fără un acoperământ deasupra capului, cum spunea mama.

Noi, copiii, am început să ne jucăm fără grijă. Într-o zi, când am văzut cutia de chibrituri pe masă, când mama era plecată la munca câmpului, m-am apropiat cu teamă, am atins-o cu vârful degetelor. Pentru mine această cutie era echivalentul cu o bombă, despre care ne povestea tata când a luptat până la Stalingrad. Cum o atingi, aveam convingerea că trebuie să explodeze. Am luat-o în mână. Văzând că nu se întâmplă nimic, am strigat la sora mea.

- Toricăăă!Vino să vezi ceva!

- Ce să văăăd? Mi-a răspuns din grădină.

- Vinooo!Repede!

Într-un suflet, crezând că s-a întâmplat ceva, Torica a venit în casă.

- Ce e năroado?!

Fără să zic ceva i-am arătat cutia cu chibrituri în mână și că nu se întâmplase nimic.

- Când aprinzi chibritul, proasto, poți să iei foc. . Așa când o ții decât în mână, nu are nimic.

Așa mă lămurea, sora mea, filozoafa, întotdeauna. Auzind că am pronunțat cuvântul filozoafă, m-a întrebat ironică.

- Ce este aia filozofie?!

Bănuind că nu știe, i-am răspuns cu vorbele fratelui mai mare, elev în ultima clasă de liceu.

- Înseamnă ceva spus pe ocolite când ai putea s-o spui drept. Eeee. . . așa, cum să spun. . . adevărul din spatele cuvintelor frumoase.

- Băă. . . deșteaptă te-a adus. . . barza!

Apoi a plecat în grădină la plivit roșiile.

Seara, când se întorceau părinții de la munca câmpului ne strigau să venim acasă de pe drum unde ne jucam de uitam de noi. Să avem motiv pentru a sta mai mult pe drum le strigam că nu s-au întors vacile de la câmp.

- Venim după ce trec

- Veniți în casă, sunteți măgărițe mari și toată ziua nu faceți nimic. . Lasă că luni vă trimit cu vitele la pășune și dați voi de dracu.

Eu care nu văzusem niciodată o măgăriță, am întrebat-o pe Torica ce înseamnă asta. Ea ridicând cu mândrie capul mi-a răspuns:

- Măgăriță înseamnă nevasta măgarului, proasto!

Bine-nțeles că nu am înțeles nimic, că doar eu nu eram nevasta măgarului.

Cântecul sabelor

În copilărie nu am avut calculator, televizor, ca acum, nu am avut păpuși.

Păpușile le făceam din coceni de porumb, plămădindu-le capul din lut amestecat cu apă și uscat la soare. Le îmbrăcam frumos cu pânză rămasă de la mama, de la țesut. Mîngea cu care ne jucam o făceam din păr de capră sau dintr-un ciorap umplut cu cârpe, după care împleteam cu sfoară gheomotocul obținut. Nu-mi pare rău că nu am avut jucării frumoase cum au azi copiii. Și ale noastre erau frumoase, țineam la ele ca la ochii din cap. Doar erau făcute de noi. Eram mai legați de natură și ne bucuram din inimă de lucrurile confecționate de noi. Pe deasupra eram atenți la discuțiile oamenilor mari. Nu aveam curent electric în comună. Satul era luminat de stele și Lună. Seara mă duceam cu alți copii pe malul râului Beica și ascultam broaștele cum cântă, țârâitul greierilor și povesteam fel de fel de întâmplări ce ne înfiorau, făcându-ne pielea pe mâini ca pielea de găină când o jumulea mama să umple pernele cu fulgi. În serile lungi de iarnă coseam, la lumina lămpi cu petrol, cămăși de in și cânepă.

Primăvara mama întotdeauna semăna, în grădina din Dadeșu, cânepă. O plantă înaltă cu semințe multe. Prin august când se cocea, tăia tulpinile, le lega în snopi și îi puneă în apă, în pârâul Beica, la înmuiat. Stăteau acolo o săptămână, după care îi puneă la soare să se usuce. Tata a făcut o meliță. A bătut doi pari în pământ. A pus de-o parte și alta câte o scândură, iar în mijloc altă scândură. Mama băga firele de cânepă la mijloc și le meliță. În urmă rămăneau fire lungi și mătăsoase. Le dădea prin darac, un fel de pieptăn mai mare și apoi le făcea un caier. Le puneă pe furcă și le torcea. Sfârâitul fusului era ca un cântec. Acest cântec mă urmărește mereu.

De multe ori, seara, mama mă lua cu ea la cooperativa din sat, adică la magazinul sătesc. Lua cu ea felinarul și un băț cu care se apăra de câini. Când se întâlnea cu cineva pe drum ridica felinarul ca să-l vadă și zicea:

-Tu ești, țăță Floare?

-Eu, fă, Măriță, unde te duci?

-Mă duc la cooperativă să cumpăr gaz de lampă, că nu mai am. Ai văzut, este?

-Este, fă!

-Ai auzit că copilul lui Marina al Anicăi e bolnav rău? L-a grijit, și popa zice că moare. Eu nu știu de ce nu-l oblojește și ea, că eu am crescut șapte copii, dar nu am fost cu ei pe la doftori. Când erau răciți, îi înfierbântam cu apă și le puneam pe piept Frunze de varză acră unse cu ulei, după ce îi trăgeam cu gaz și gata răceala. Iar când îi dureau în gât le spărgeam gălcile cu gaz.

-Bine, fă, Măriță! Măine mă duc să le spun să facă și ei așa.

Așa stătea mama pe drum de vorbă cu femeile că s-a întâmplat, de multe ori să închidă magazinul până să ajungem. Când se lua după noi vreun câine, mama îi pune felinarul în ochi. Îl lovea cu bățul și zicea:

-Marș! Șarla dracului!

Apoi, își trăgea basmaua pe ochi și pornea mai departe, o umbră în întunericul nopții, prelungită de lumina palidă a felinarului.

De multe ori, dimineața, mi s-a întâmplat să fiu trezită din somn de mama când bătea sapa. Aveam în pământ un fier pe care bătea sapa cu ciocanul. Alți oameni băteau și ei în același timp sapele. Aceste sunete formau un cântec nemaipomenit.

Oare acum se mai bat sapele?

Acest cântec aproape a dispărut.

Și câte o să mai dispară!

Furtuna

La început am avut o vacă pe nume Bujoara și un bou căruia îi spuneam Nelu. Mama ne trimitea pe izlazul comunal, sau pe câmp, să păștem animalele.

Eu cu sora mea, care era mai mică cu doi ani ca mine, nu prea voiam să ne ducem. Ni se părea ziua prea lungă și ne plictiseam.

Dar mama rupea din gard trei nuiete. Două ni le dădea nouă să mână vitele și cu una ne mâna ea spre câmp, pe noi.

Când ajungeam în Milovanul lăsam vitele să pască, iar noi ne jucam de mama focului. Legam de o salcie o sfoară și ne dădeam huța. Adunam pietricele și ne jucam cu ele. Făceam un adevărat campionat. Sora mea, Torica, întotdeauna se dădea mai deșteaptă ca mine.

De fapt, fiind șapte frați, eram mereu în competiție, ne vorbeam urât, ne credeam care mai de care mai deștepți. Pe la ora prânzului am scos din traistă turtă cu castravete, am mâncat cu mare poftă și am băut apă rece din fântâna cu cumpănă de la marginea câmpului. Apoi ne-am culcat în iarbă, cu fața spre cer și am început să numărăm norii care începuseră să se ivească pe cer.

Împărțeam cerul în două. Eu am găsit opt nori, iar Torica zece. Întotdeauna era mai cu moț. Spunea că norii ei sunt mai frumoși, că la mijloc sunt negri, iar pe margini albi. În acest timp ei se învârteau pe cer. Se suprapuneau unii peste alții și am început să ne certăm care sunt ai ei și care ai mei.

Într-un târziu când am observat că s-a întunecat am zis:”hai să mergem acasă, că e noapte “. Întotdeauna credeam că dacă se întunecă, imediat e noapte.

Sora mea, filozoafa, mi-a zis: “ nu e noapte, proasto! E abia trecut de prânz “. În același timp picături mari și reci de ploaie au început să ne stropească fața. În jur nu mai era țipenie de om. Am început să mănăm vitele spre casă. Vântul bătea cu o furie nemaipomenită și nu am mai putut înainta. O femeie din vârful dealului ne-a strigat: “lăsați animalele și fugiți, că ne omoară Dumnezeu! “

Din cer a început să cadă grindină mare cât un ou de găină. Abia am reușit să ajungem la gardul de măracini din marginea drumului, unde ne-am ascuns capetele să nu ni le spargă grindina.

Curgeau șuvoaiele pe drum de parcă era pârâul Beica. Noi ne bucuram că mergem desculțe, prin gheață până la genunchi. Alunecam, cădeam și iar mergeam. Când am ajuns acasă, mama, în loc să se bucure că am ajuns sănătoase, ne-a luat la rost.

-Nu v-am spus, fă, proastelor că atunci când vedeți nori pe cer să veniți acasă? Dacă vă omora potopul? O să mă bagați în pământ!

Puțin mai târziu pe drum a trecut o căruță cu șase bărbați care stăteau culcați nemișcați ca și statuile. O femeie mâna căruța și plângea. Noi curioase priveam prin ulucile gardului. Mama ieșită la poartă cu basma neagră legată peste gură a întrebat :

-Ce s-a întâmplat, țață Floare?

-Au fost trăzniți, fă Măriță, au stat sub un păr și i-a trăsнит Dumnezeu. Acum mergem să-i băgăm în gropi și îi acoperim cu pământ să se ducă curentul . Doftorii sunt departe de sat, nu le place să stea în noroaiele Beicii!

Și căruța scârțâind a mers mai departe. Doar din când în când o auzeam pe femeie strigând la boi:”Cea Bujor! Hăis căline! “

Spre seară o vecină a venit la mama și ne-a spus că patru oameni au înviat, iar doi au murit.

Într-una din zilele următoare ne-am dus iar la păscut cu animalele. dar eram mult mai atente la cer. Pe la prânz, când am văzut trei nori pe cer, am plecat acasă.

Mama când ne-a văzut, și-a făcut cruce.

-Ce e, fă, cu voi acasă, năroadelor?!

-Păi, nu ai spus matale că atunci când vedem nori să venim acasă?

A luat o bâtă ce o ținea lângă scara ce ducea în prispa casei și a început să alerge după noi.

Găinile speriate ne-au sărit în cap. Am fugit, de ne scăpărau călcâiele până la Dadeș, unde Torica mi-a zis:

-Ți-am spus eu că vine furtuna numai atunci când se acoperă cerul de nori, dar tu nu mă ascuți!

Mai târziu, când veneam în vacanțe acasă de la școlile din oraș, ea avea să-și dea seama că nu e chiar așa.

Prima zi de școală

Era ultima vară când mă mai jucam fără grijă pentru că, din toamnă, mergeam la școală în clasa întâi. O neliniște amestecată cu tristețe mă cuprinsese. Bucuria dispăruse. Auzisem de la frații mei mai mari și de la copiii cu care mă jucam în țărâna din fața porții că dacă nu ști lecția, învățătoarea te bate cu nuiua, sau te pune la colțul clasei în genunchi pe coji de nuci.

Îmi părea rău că nu o să mai pot să mă bălăcesc, împreună cu găștele satului, în pârâul Beica. Doamne, ce mai iubeam acest firicel de apă tulbure! Deși aducea multe necazuri oamenilor. Când era vară și cald, apa aducea răcoare. De acolo aduceau oamenii apa în găleți să ude grădinile. Noi, copiii, prindeam broaște și peștișori. Pe aceștia din urmă îi puneam în borcan și ne uitam la ei cum se joacă. Așa credeam noi, naivii, că se joacă, dar ei căutau libertatea. Toamna și primăvara, apa pârâului Beica se umfla și rupea podurile, iar oamenii de dincolo de apă rămâneau izolați de centrul satului, unde se aflau Cooperativa, Sfatul Popular și școala. Mama plângea că îi lua grădina de zarzavat și zicea că Beica parcă este Dunărea, noi nu știam ce este Dunărea dar ne bucuram că avem apă multă unde aruncam cu bețe și pietricele. Iarna îngheța apa și noi ne trăgeam pe gheață până ne rupeam opincile Ce știam noi?.

A venit vremea să merg și eu la școală. eram așa "denevoie", cum zicea tata, că deși aveam șapte ani, arătam de patru. Eram oacheșă, slabă și mărunțică. Poate mama se bucura că sunt așa de mică că nu cumpăra multă stambă de sărbători pentru a-mi face rochie. Cu o zi înainte de prima zi de școală mama mi-a făcut o traistă de cânepă, mai mare decât mine, și dis-de-dimineată m-a trimis la școală, dar nu înainte de a-mi da câteva sfaturi.

-Să zici și tu "bună ziua" la oameni când treci pe lângă ei!

Deși era șapte dimineata, eu strigam cât mă ținea gura:

-Bună ziua!

Nimeni nu-mi răspundea. Cine să bage în seamă un copil așa mic, mai ales că ei își spuneau "bună dimineata", că doar era dimineată.

Când am ajuns la școală, învățătoarea mea, doamna Păun, ne-a primit plictisită. Era aproape de pensionare și i se urâse de câte generații îi trecuseră prin mână. Ne-a aliniat frumos, doi câte doi, ne-a băgat în clasă. Și-a pus ochelarii pe nas și a început să strige catalogul.

Când a ajuns la mine, mă ridic speriată în picioare și zic:

-Prezent!

-Unde ești, fată?

-Aici, zic, ridicându-mă în vârful picioarelor. Banca fiind mai înaltă de-cât mine. Învățătoarea mi-a zărit doar nasul.

-Dar mică mai ești, fată! Zice învățătoarea cu un glas în care am simțit puțină ironie și compătimire.

-Toată clasa a început să râdă de mine. Imi jucau ochii în lacrimi. Abia am așteptat să se termine ziua aceea de școală și să mă duc acasă. Nu am mai dat bună ziua la nimeni. Eram supărată foc. M-am dus acasă ca glonțul.

-Unde îți este traista!m-a întrebat mama.

-La școală, de ce să o iau, mâine nu mă duc din nou?!

-Doamne..., ce năroadă ești! Păi nu trebuie să scri și să citești și acasă?!

-Nu trebuie! Zic eu. N-o să mai am timp să mă joc, îmi ajunge cât învăț în clasă.

-Lasă fata, zice tata, care era un om minunat, așa e în prima zi. Mâine o s-o aducă și...gata!

-Așa o înveți?! Dacă nu va ști carte, nu știu ce se va allege de ea, că nici de sapă nu e bună. Că e denevoie rău.

Seara am adormit greu cu gândul la ce voi face eu în viață, că așa era, de sapă nu eram bună, dar școala, după cum am văzut în prima zi, nu-mi plăcea deloc.

Crăciunul

Crăciunul, pentru noi copiii, însemna carne de porc, colinde și zăpada cu bucuriile ei. Nu-i dădeam o semnificație religioasă. Nici nu știam că de Crăciun s-a născut Iisus Hristos. Nu ne spunea nimeni. Moș Crăciun nu exista. Exista numai Moș Gerilă, care de fapt nu ne aducea nimic, că nu avea de unde. Așa că îl ignoram. Nu împodobeam niciodată brad de Crăciun. Nu aveam brad, nu aveam becuri, nu aveam globuri. Ar fi fost prea mult pentru imaginația mea de copil să văd atâtea lumini. Eu mă delectam cu pâlpăitul lămpii cu petrol și cu lumânările pe care le aprindea mama când dădea de împărțit.

Porcul se tăia întotdeauna în Ajunul Crăciunului. Mama fierbea apă în oale mari. Veneau doi-trei oameni, îl tăiau și îl pârliau cu paie. Era zarvă mare, dădeam și noi

ajutor cu plăcere. Nu ne părea rău de porc când îl tăiau. Tata ne spusese că așa e rânduit el de la Dumnezeu, să fie tăiat de Crăciun și el se bucură. Din carnea aburindă, mama prăjea în tigaie la foc de lemne o friptură nemaipomenită. Niciodată, în viața mea, nu am mai mâncat o carne așa gustoasă. Ne așeza la masa mică, rotundă, pe scăunele mici, scotea o varză murată din putina de lemn și ne îndemna să mâncăm. De fapt, nu era nevoie să ne îndemne, că noi abia așteptam. Aceasta era pomana porcului. Mama nu mânca. Ținea post. Când se întuneca, în Ajunul Crăciunului, pe ulițele satului se auzeau colindătorii. Mama nu ne lăsa. Zicea că oamenii sunt săraci și că nu au ce să ne dea. Avea dreptate. M-am dus și eu odată și oamenii ne-au alungat. Eu nu m-am supărat. , Mă delectam cu zăpada care scârțâia tare și sclipea în bătaia lunii. Unde sunt acum zăpezile? In dimineața Crăciunului, ne trezeam întrun miros plăcut de sarmale, caltaboși și friptură. Pentru prima dată geamurile nu mai aveau flori de gheață pe ele. Mama nu dormea în noaptea de Ajun. Pregătea bucate alese. Mie îmi părea rău că nu mai sunt pe geamuri florile de gheață cu care mă jucam, topindu-le cu degetul. Ne spălam pe față. Urma cel mai frumos ritual. Pe turtițe mici și rotunde din făină de mălai, scoase din cuptor chiar în dimineața Crăciunului, mama puneă o sarma, o bucată de caltaboș și una de friptură. In mijloc înfigea o lumânare, pe care o aprindea. Mirosul de tămâie și plâlpăirea lumânării mă încântau nespus. Parcă mai mult decât miile de becuțe puse acum prin pomii din Cluj. Ne duceam la vecini cu turtițele. Mama zicea că asta e pomană pentru cei morți. Pe mine întotdeauna mă apostrofa: „tu să fi atentă, că ești cam cu capul în nori, nu știu cu cine naiba oi semăna, să nu cazi!”. Avea dreptate. Eu cu firea mea visătoare, urmăream scârțâitul zăpezii, pițigoii, așa că de multe ori mă împiedicam.

Când veneam acasă, așezam masa mare, cea de sărbătoare și mâncam. Ne dădea voie chiar să bem puțin vin din via noastră, fără apă și fără chimicale. Apoi mergeam la săniuș până seara, când, cu țurțuri de gheață la ochi, veneam acasă.

Oare care Crăciun era mai frumos, acela sau acesta de acum?

Tata și colectivizarea agriculturii

Tata era un om minunat. Ca referent agricol la Sfatul popular din sat ajuta mulți oameni. Deși nu avea decât șase clase primare, de la el am învățat cele mai simple reguli de viață ca să pot fi fericită:”omul, spune el,” e tentat, când dă de un necaz, să facă alt necaz mai mare“. Ca să înțeleg ce zicea, îmi explica:”De exemplu, dacă arde casa, omul e tentat să se spânzure; casă mai faci, dar viață-nu!”

Deși eram săraci, părinții se certau foarte rar. Într-o noapte, mă trezește o ceartă dintre ei.

-Să vindem două pogoane de pământ ca să reparăm casa, zicea tata.

-Nu vindem nimic. Avem copii și vreau să-i leg de pământ.

-Ai să vezi tu că o să-l ia statu, că așa se zvonește, o să rămânem fără nimic. Copiii n-au decât să învețe carte și să plece la oraș.

Tata a vut dreptate. Nu a mai trecut mult timp și ne-au luat pământul la colectiv. Cel mai rău a fost că ne-a luat și vaca, Bujoara, și oile și caprele. Am plâns toți. Tata era în comisia de colectivizare. Oamenii se rupeau greu de pământ. Unii ziceau că o să fie mai bine, că se va lucra cu tractorul. L-am întrebat pe tata dacă o să fie mai bine și el a zis că nu. Când pământul e al tuturor în general, e al nimănui în special și nimeni nu va avea grijă de ce nu-i ai lui. Dar nu se poate face nimic, așa e mersul vremurilor și avem pe ruși în coastă. Nu are rost să ne punem contra vântului. Eu am crezut că-n coasta pe care ne jucam noi sunt rușii, în coasta lui Ilie al Ioanii de la care împrumutam foc.

Într-o zi, tata, ne-a chemat și ne-a spus:

-Acum, că e colectiv, nu aveți încotro, trebuie să învățați carte ca să nu munciți. De Titina e mai rău, că e prea denevoie și nu e bună nici de sapă, dar nici de carte, nu știu ce va face.

-Eu, zice Torica, nu vreau să învăț carte că e grea, dar nici cu sapa nu o să dau, mă fac cucoană.

Nu știu de unde auzise ea de "cucoană", dar mai târziu chiar așa s-a întâmplat. S-a făcut cucoană la oraș. Tata a zis că e bucuros că are șapte copii, că are de unde alege. Are și proști, și deștepți. Până acum nu se dovedise a fi deștept decât fratele meu cel mare, care era la Drăgășani, La școala medie. Eram tare mândri de el. Era printre primii care pleasă la oraș la "șicoli", cum ziceau țaranii. Când venea acasă în vacanță, ne strângeam toți frații mai mici în jurul lui să ne povestească cum e la oraș. Cel mai mult m-am minunat când mi-a spus că străzile(așa se numeau drumurile) sunt asfaltate. Adică au ceva pe ele ca sticla și nu se mai face noroi. E la fel ca în casă când spoiește mama cu nisip și apă pe jos. Casele sunt cu etaj. Adică puse una peste alta. Lumina venea de la becuri așezate pe stâlpi de telegraf.

Era ceva nou pentru mine și o curiozitate nebună mă cuprinsese să văd și eu cum arată un oraș. L-am rugat pe fratele meu să mă ducă și pe mine odată.

-Bine, a zis el, dacă ești cuminte, dacă înveți bine și dacă îmi spui "nene" te duc.

Grele sarcini mi-a dat, dar cu gândul că voi vedea un oraș, am început să mă achit de ele.

ORAȘUL

Când aveam 11 ani, am pornit spre oraș cu nenea, cum îi spuneam fratelui mai mare. Nu era autobuz până la Drăgășani, așa că am pornit, pe jos, peste câmpuri, dealuri și prin păduri, cu noaptea în cap. Erau 30 de kilometric de mers. Nu-mi păsa de distanță. Eram fericită că am să văd și eu cum arată un oraș.

Am trecut pe la fântâna din Milovanu, pe unde umblam cu vitele, și am băut apă rece. Pădurea ne-a primit cu crengile până la pământ și cu flori multe și colorate. Păsările cântau în toate limbile. Ciupercile erau peste tot. Unele se numeau "văcăruș" și

se mâncau crude. Apoi am căutat cuiburile cu "bureți de bubă". Aveau niște pălării umplute cu suc negru de parcă era miere. Făceam popasuri scurte, mâncam ciuperci și ascultam ciripitul păsărilor. Eu nu prea aveam răbdare, vroiam să ajung cât mai repede la oraș. Mi se părea un miracol. Când am ajuns, nenea mi-a dat o piatră în gură, a zis că așa e bine. Pe mine mă cam incomoda, dar nu am zis nimic. Am pus mâna pe asfaltul ca sticla. Ardea dacă puneai pe el piciorul gol. Era o zi de iulie și soarele își trimitea săgețile încinse peste oraș. Mi-a arătat școala cu ceas unde învăța el. Priveam spre ea în sus și parcă îmi venea amețală. Am văzut și școala viticolă. Ce înalte erau! Apoi ne-am dus la restaurant, unde am mâncat friptură pe cartofi și am băut bere. Eu nu mai văzusem bere. Fratele meu mi-a zis să beau că berea îngrașă. Atâta mi-a trebuit. Eu, care sufeream că eram slabă, denevoie, am băuto pe nerăsuflăte crezând că mă îngraș pe loc. Apoi am mers să vedem trenul. Nu mai văzusem cum arată un tren. Puncte negre treceau, cu vâjâit puternic, prin fața ochilor. Eu nu mai vedeam nimic din cauza berii. Când fratele m-a întrebat dacă am văzut trenul, eu i-am răspuns că nu prea l-am văzut pentru că sunt amețită, cred că am început să mă îngraș. El a râs și mi-a spus că nu mă îngraș așa pe loc și numai dacă beau pe fiecare zi câte un pahar de bere. Dar eu nu aveam de unde să beau în satul uitat de lume, Ușurei și mai târziu am înțeles că nu era bine să beau bere chiar de la această vârstă are totuși alcool.

Apoi am mers la film. Nu mai văzusem un film. Acasă nu aveam radio, iar de televizor nu putea fi vorba. Am intrat în sala mare cu multe scaune. Ne-am așezat pe câte un scaun unul lângă altul. Fratele m-a atenționat că pe perete o să apară oameni care vorbesc și o să văd munți, câmpii și ape. Abia așteptam să înceapă filmul. Deodată sala rămâne în întuneric. Pe perete apare un om cu un cuțit în mână care vine, ca fulgerul, spre sală. Am crezut că mă taie și am fugit, ca glonțul, afară din sală. Fratele a venit după mine.

-Ce ai dragă, de ce ai fugit?

-Nu văzuși că era să ne taie ăla cu cuțitul?! Nu vreau să mai văd filme în viața mea. Du-mă acasă!

Am plecat încet prin oraș pe drumul ce ducea spre casă. Vitrinele erau încărcate cu lucruri pe care eu nu le mai văzusem. Erau păpuși adevărate. Am cumpărat bomboane pentru frații mai mici de la Alimentara "Jiu", puse de vânzătoare într-o hârtie groasă. maro și unsuroasă. Acum simțeam mai mult oboseala drumului. Mai aveam vreo zece kilometri până în sat și soarele se lăsase spre asfințit. Umbrele noastre singuratice se prelingeau peste câmpuri. Păsările se duceau la culcare. Măream pasul ca să nu ne apuce noaptea. Când am ajuns, se înnoptase de-a binelea. Am dormit tun, cu mulțumirea și dezamăgirea în suflet.

O boacănă cât casa

Gata! Mă lămurisem de oraș. Niciodată nu mai merg acolo. Pentru că acolo sunt filme cu oameni care se omoară între ei, acolo este bere pe care dacă o bei te amețești și nici nu mai vezi trenul și mai ales pentru faptul că acolo fumează chiar și femeile. Eu știam că numai bărbații fumează, dar acum ne-a venit o profesoară de la oraș. Și ce credeți? Am văzuto, cu ochii mei, cum fuma, în recreație. Am rămas cu gura căscată. Scottea fum pe gură și nas. Abia am așteptat să vină fratele meu cel mare de la oraș să-l întreb ce înseamnă să fumeze o femeie. El a zis că “așa e la oraș, lumea se emancipează. Primul om din Europa care a fumat a făcut pușcărie și când a ieșit fumau toți! “ Eu nu am înțeles nimic din explicația lui. Nici nu știam ce înseamnă emancipat. Mi-a venit o idee genială, credeam eu. Dacă nu mă mai duc la oraș, atunci de ce să mai merg la școală? Șia așa erau 7 kilometri până la școală. Iarna ne înghețau picioarele în opinci, iar vara vroiam să ne jucăm. Și apoi nu vedeam în ruptul capului nici o legătură între radicali și sapă, sau între fracții și sapă. Ce nevoie aveam de școală? Așa că am hotărât, împreună cu altă fată din sat, să nu ne mai ducem la școală. Plecam de dimineață la școală dar nu ajungeam acolo. Plecam pentru că mama atât știa: să mă duc la școală, iar ea la sapă. Ne opream sub podul din Beica până treceau la școală toți copiii. Apoi ieșeam de acolo. Soarele strălucea puternic, apa clipocea, iar în zăvoiul de pe mal înfloriseră viorelele, cânta cucul, așa că era mult mai frumos ca la școală, unde profesorii ne băteau dacă nu știam lecția, pe care nici nu o explicaseră. Ne puneau mereu să citim. Eu nu înțelegeam de ce, că doar știam să citim. Făceam gropi adânci pe malul apei, unde puneam broaște și peștișori. Culegeam flori și le plantam pe malul râului; eram sigură că se prind și vor înflori și la anul.

Au fost două săptămâni de vis. Fără grijă, fără școală. Numai că în duminica aceea frumoasă de mai a venit, chiar acasă la noi, diriginta clasei a șasea. Când am văzut-o, parcă am văzut pe dracu. M-am ascuns în spatele casei. Eu ascultam la colț. Zice către mama:”de ce nu trimiteți fata la școală? “ Eu am înghețat, cu toate că soarele vărsa peste sat valuri de căldură. Mama își face cruce și zice: “Cum nu o trimit!? Că pleacă în fiecare dimineață. Ba în ultimul timp nu mai trebuia să trag de ea să meargă la școală, mergea cu mare voie bună. “

M-am strecurat, după ce a plecat învățătoare, în lanul de cânepă din Dadeșu toată ziua. Așteptam să vină acasă tata, că știam că el nu o lasă pe mama să mă bată. Tata, când a auzit, mi-a zis:”Ai făcut o boacănă cât casa. Ce vrei tu să faci, că de sapă nu ești bună, că ești denevoie. Învață carte, ca să nu muncești. Din carte vine lumina. Și nu înveți pentru profesori sau pentru părinți, înveți pentru tine. “ Din aceste fraze ale lui tata am înțeles cât nu înțelesesem în șase ani de școală de la profesori. Eu credeam că învăț pentru mama și tata și pentru profesori. Iar lumina sigur vine de la lampa cu gaz, de la soare, lună și stele. Cum să vină de la carte!? Oricât ași ține o carte în întuneric, nu luminează. Ba chiar am pus o carte noaptea să lumineze și nu a luminat. De multe răspunsuri aveam nevoie, dar nu avea cine să mi le dea. Seara, la culcare, am plâns. Sora mea, torica, m-a liniștit puțin, spunându-mi: “Lasă, a zis tata că ai făcut o boacănă cât casa, dar casa noastră este mică, ce te făceai dacă era ca cele de la oraș, cu etaj, adică pusă una peste alta!? “

Povestea unei fete care trebuia să se nască băiat

Mama năștea copiii pe bandă rulantă. Unul după altul. Primul a fost nenea, cum îi spuneam noi, dar pe el în cheamă Ion. După el s-au născut, în ordine: Anica (care a murit la doi ani), Leana, Titina, Torica. Mama se săturase de fete. Vroia neapărat să facă băieți. Când a rămas gravidă din nou, a început să coase cămași cu arnici albastru și negru pentru băiatul care îl aștepta. Cosea așa de frumos, că toată lumea se minuna ce iese din mâinile ei. Făcea și pantalonăși cu flori roșii, albastre și cu ciucuri. Deși nu a știut carte, era foarte deșteaptă și este și acum, la aproape nouă zeci de ani. Acum trăiește în casa care a fost cumpărată de fratele cel mare cu 4000 lei, împreună cu fratele meu cel mic, Stelian. Casa e veche, uitată de vreme și aplecată într-o parte. Eu mereu am vrut să găsec o comoară sau să câștig la loto să mă duc în sat să-i fac o casă frumoasă și călduroasă precum merită. Dar banii nu au ajuns niciodată, nici nu am găsit comoara, nici nu am câștigat la loto...

Parcă și acum o văd, cu burta mare, și cu cămașa albă în mână, pe care cosea nemaipomenite flori albastre, roșii, verzi. Când a născut pe Frusina, sora noastră mai mică, s-a supărat. ”Of, Doamne, tot fată mi-ai dat! “ Când s-a uitat mai bine la ea și a văzut cât e de frumoasă, a zis:”Nu-i nimic, o să poarte tot ce am cusut pentru băiat, ce să-i fac dacă s-a născut fată “. Cu ea ne-am jucat, precum o păpușe. Tot nu aveam noi păpuși. Era grasă și frumoasă, cu gropițe în obraji. Ne jucam ”pietricele “ pe drum. Luam cinci pietricele, le lustruiam și ne jucam: puneam patru jos, în formă de pătrat și cu una în mână, pe care o aruncam în sus, în acel timp le ridicam pe cele de jos. Aceasta se numea clasa întâi. Apoi puneam două câte două și aceasta se numea clasa a doua și așa mai departe, până la clasa a patra. Dacă scăpam, prelua celălalt copil jocul. Fiind cea mai mică, o mai și băteam. Nu pentru că nu o iubeam. Doamne ferește! O băteam ca să ne dăm mari, că eu cu Torica eram mai în “vârstă “. Și pe noi ne bătea Leana, sora cea mai mare. Așa că mereu ne certam, apoi ne împăcam și o luam de la capăt cu cearta și jocul. Mama mereu se supăra și zicea că pleacă “în lume “. Această “lume “ pe mine mă fascina. Abia așteptam să plec în ea. După Frusina s-au mai născut doi băieți: costel și Sterică. Așa că mama s-a “săturat “ și de băieți. Frusinei nu i-a plăcut numele și, mai târziu, și-a zis Cristina. Așa a rămas până în ziua de azi.

În prezent e o doamnă frumoasă, cu gropițe în obraji, ce mai, o doamnă de oraș. Sotul ei Ionel Bolocan care este director la CEC Dragașani o alintă spunindu-i – ce mai, te-am făcut doamnă la oraș – ai doi copii , Gabi și Romică, avocați talentați, un nepot frumos Dănuț, așa că poți fi fericită! Și este.

A plecat din noroaiile Beicii. Viața te duce și te întoarce ca un vârtej. Niciodată nu știi unde ajungi. Mai ales cum am trăit noi într-o societate debusolată, cea comunistă. Am trăit la voia întâmplării. Noroc că cineva de sus ne-a urmărit mereu, îndreptându-ne pașii pe căi norocoase. Pentru că eu cred cu tărie că cea mai mare bogăție e bogăția spirituală.

Părul cu pere pitulate

Aveam în punctul numit ”drumul dealului “ o bucată de pământ. Pe lângă ea trecea drumul și lângă drum un păr. Nu știu cum a crescut acolo un păr, ce făcea pere mari. Fiind lângă drum, perele lui nu ajungeau niciodată la maturitate. Le mâncau copiii cu ”floarea în fund “, cum zicea tata. Părul, văzând că nu-i ajungeau fructele la maturitate, a început să le ascundă. Florile de pe ramurile laterale cădeau jos fără să facă fructe. Oamenii ziceau că anul ăsta părul nu are rod. Numai fratele meu mai mare, care venea toamna de la liceul din Drăgășani, știa secretul părului. În mijlocul lui, pe o ramură, erau ascunse în fiecare toamnă câte opt-nouă și chiar zece pere mari și zemoase. frunze mari și lucioase le acopereau să nu le vadă trecătorii. Nenea le aducea acasă, mari și aurii. Noi ne minunam. El se mândrea și ne spunea că părul rodește numai pentru el. Eu credeam tot ce spunea. Îl consideram un fel de Dumnezeu care le știe pe toate. Ne-a crescut pe toți cei mici, că el a fost cel mai mare. Era prin 1957 și o sărăcie lucie pusese stăpânire pe satul întreg. Urmare acestui fapt mama și tata au plecat să muncească în Moldova, și ne-au lăsat acasă cu fratele cel mare. Făcea un mălai cât roata carului, pe care scria, cu furculița: Nica, pe o jumătate, și Ion pe cealaltă jumătate. Și zicea: pe Ion îl mâncăm la prânz și pe Nica diseară. Nu prea ne plăcea să stăm la masă cu el, că mereu ne cicălea:”mâncați cu gura închisă! “, ”nu lăsați coji pe masă! “

Masa cu el era un chin. Eu nu știam să mănânc cu gura închisă, că atunci nu mai puteam să toc mâncarea. El se necăja cu noi și mereu spunea că atunci când se va însura, vrea să ia o nevastă care nu va face copii. Mama a făcut copii până la vârsta de 43 de ani. El a plecat în armată când mama avea patruzeci de ani, iar când el a venit din armată, după trei ani, a găsit acasă un băiat, blond, cu părul cârlionțat și ochii albaștri, în vârstă de doi ani. Era Stelian, fratele nostru mai mic, al optulea copil.

-Ăsta al cui este? A întrebat fratele, întors acasă ars de soarele Bărăganului unde culesese porumbul ceapiștilor ca soldat în termen.

-Al nostru!

-Doamne, că mulți mai suntem! Sper ca ăsta să fie ultimul.

Noi, frații cei mici, ne jucam pe afară până târziu, când stelele licăreau pe cer, sau se scaldau în apa din Beica de sub coastă. Mă jucam cu Leana Leliți, cu Leana lui Radu și cu alți copii de vârsta mea. Nenea ne chema în casă și zicea că, dacă nu suntem cuminiți, nu ne mai aduce pere pitulate. Îmi plăcea jocul acesta de cuvinte și misterul perelor. Nu îmi plăceau perele în sine, îmi plăceau pentru că erau speciale, adică pitulate.

Când fratele era bine dispus, ne spunea povești cu zâne și alte întâmplări minunate. Niciodată nu am știut dacă le citise de undeva sau le inventa pur și simplu. Principalul era că îmi plăceau foarte mult ”minciunile “ lui.

Mai târziu când fratele meu cel mare a plecat, am rămas eu cu cei trei frați mai mici și alături de alți copii am început să le inventez povestiri frumoase încât ei rămâneau cu gura căscată, de le intrau muștele în ea, sau seara stelele le luminau dinții strălucitori precum pietrele prețioase din coroana prințesei din “minciunile “ mele.

Gâștele

A venit și mult așteptata vacanța mare, care nouă ni se părea așa de mică! Dacă ne luase colectivul animalele, noi nu mai rămăsesem decât cu o turmă de treizeci de găște. Aveam și rațe și găini, dar cu ele nu trebuia să ne ducem pe câmp. Așa că noi, copiii, ne bucuram că nu mai aveam de îngrijit așa multe animale. Ce știam noi? De fapt ce ar fi însemnat să știm de neazuri de atunci? Cu toate că observam pe părinți că sunt mai supărați de când era colectiv. Traiul era mai greu. Nu mai aveam lapte. Părinții lucrau ziua întregă la CAP și toamna nu lua nimic. Dar nouă nu ne păsa. mergeam cu găștele la păscut în Milovanul. Era o vale cu verdeață și sălcii plângătoare. În coasta dealului era o fântână cu apă de băut, rece și limpede. Un firicel de apă curgătoare străbătea valea, iar găștele se bălăceau voioase și pășteau iarba crudă. Noi, împreună cu alți copii din sat, ne jucam. Aveam în noi o mare dorință de zbor. De aceea săpasem pe coasta dealului un podeț cam la doi metri înălțime de pământ. Jos am cărat nisip. Ne urcam pe podeț și săream. Așa aveam impresia că zburăm. Legam de salcie o sfoară groasă, de care agățam un lemn și ne dădeam huța. Odată nu am legat bine bățul de lemn și am căzut. Mă durea tare lovitura, dar nu am plâns. Am legat bățul tot așa slab și am pus și pe sora mea să se dea huța. A căzut și a început să plângă. Abia atunci am început să plâng și eu. Când m-a întrebat că eu de ce plâng, i-am spus că și eu căzusem, dar am vrut să cadă și ea.

-Ești năroadă! O să te spun la mama! S-a smiorcăit soră-mea.

Seara, găștele dădeau dovadă de neliniște. Vroiau să se întoarcă acasă simțind că vine noaptea. Ele simțeau mai bine ca noi. Eu ziceam că e noapte când se întunecă de tot. Niciodată nu înțelegeam femeile de la țară, care, pe la ora cinci, după amiază, ziceau:”mă duc acasă că e noapte “. Eu mă uitam la cer să văd dacă au apărut stelele. Cum era noapte, dacă soarele strălucea pe cer!?

Când a fost timpul să ne întoarcem acasă cu găștele, am împăcat-o pe sora mea, ca să nu mă spună mamei. Am acceptat să dăm în zbor găștele, deși mama a zis, de nenumărate ori, că ne omoară dacă le mai dăm în zbor. Am împărțit găștele în două. Ea cinsprezece și eu cinsprezece și le-am întors spre Milovanu. Găștele știau că nu acolo e casa și când le dădeam drumul spre casă, de bucurie, zburau. Zburau așa de sus, că abia se mai vedeau. Noi, în urma lor, săream într-un picior de bucurie. Așa eram de încântate

că priveam la ele în sus și ne-am împiedicat de propriile noastre picioare și am căzut. Am început să plângem așa de tare, de ne-a auzit mama, care era în grădină. , în Puroinica.

-Ce, fă, năroadelor, ce ați făcut, o să mă bagați în pământ, unde sunt găștele?

-Le-am dat în zbor.

-Păi nu v-am spus că slăbesc dacă zboară? O să mâncați voi pă dracu de acum încolo!

Eu știam că dracu nu se mănâncă și așa că nu eram prea supărată.

Găștele cădeau în parii de pe gard, în plopii de pe marginea drumului. De multe ori, câte una era așa de rănită că mama o tăia imediat. Noi ne bucuram că mâncăm friptură. Așa că până ne-a venit mintea la cap, le-am mai dat în zbor. Un singur lucru nu înțelegeam. De ce mama zicea mereu, cu năduf, că îi vine să plece în lume. Nu zicea ea că dacă învățăm carte o să plecăm în lume?! Era bine sau nu era bine în lume? Asta era întrebarea care mă obseda mereu.

Dezamagirea

Era o vară fierbinte în anul 1953. Aveam nouă ani. Căldura juca în aer precum un figure de miere. Zilele mi se păreau lungi cât un an. În sat nu era țipenie de om. Toți erau la munca câmpului. Eu rămăsesem acasă cu cei trei frați mai mici – Frusina, Costel și Stelică. Raza de soare intrase pe fereastră deci era ora prânzului. După ce am dat să mănânce la frații mei, ei fiind mai mici au adormit din nou. Eu ce să fac? Nu aveam radio, nu aveam televizor iar de calculator nu auzisem. De fapt nici de televizor. Jucării nu aveam deloc. Ne făceam noi păpuși și fluiere de soc. Am ieșit în bățătură. Priveam cerul. Era albastru iar soarele ardea de mama focului. Deodată aud un huruit puternic pe cer. Ce să fie? Prin sat trecea, odată pe săptămână RATA, un autobuz prăfuit, hodorigit și ruginit, care ducea oamenii din sat la oraș. Dar azi nu era zi de RATĂ. Imi spusese mie fratele cel mare că pe cer umblă niște mașini care se numesc avioane. Mirarea mea nu avea margini cum să meargă pe cer, nu cădeau? Zgomotul cobora tot mai mult. Am pus mâna ștreășină la ochi. Nu-mi venea să cred. Era un moment unic să văd eu, cu ochii mei, un avion. Imi venea să zbor de fericire. Deodată, din avion, încep să coboare pe pământ niște bilețele de hârtie. Era prea de tot. M-am speriat de-abinelea. Ce vrea să ne anunțe avionul? Poate ne anunță că nu o să mai fim săraci, că o să avem și noi păpuși și chiar un aparat de radio care vorbește și cântă, sau poate o să avem mingii de cauciuc nu făcute de noi din păr de capră și cârpe, câte nu treceau prin mintea mea de copil. !. . Bilețelele de hârtie, ca niște fluturi, alergau într-o parte și alta, luate de vânt, peste măracinii din Dadeșu. Am început să alerg, înebunită, să prind și eu un bilețel. Alergând am stârnit câinii satului, care umblau cum vroiau ei, nu exista nici o lege să-i țină în curte. Unul a alergat după mine și a mușcat, cu poftă, din pulpa piciorului meu. Cu sângele șiroind, cu mâna la picior am alergat în continuare după bilețul minune.

Mărăcinii îmi sfâșiau fața. Am apucat, cu mâna tremurândă, un bilet. Ce victorie! Am alergat spre casă. Nu mai simțeam durerea mușcăturii. Poate ne anunță din cer că vine Dumnezeu pe pământ și nu o să mai murim așa cum murise un copil la noi în sat. M-am așezat pe prispa casei, să citesc, în liniște, bilețelul de hârtie căzut din cer. Pe bilețel scria: - Stropiți viile contra MANEI - Ce mă interesa pe mine mana, nici nu știam ce este aia! Abi atunci a început să mă doară mușcătura câinelui. M-am spălat cu apă și am legat piciorul cu o batistă. Dezamăgirea mea nu cunoștea margini. Am început să plâng așa de tare că m-a auzit Lelița, vecina noastră,

- De ce plângi, fă? Mă întreabă Lelița.
- Nu știu, i-am răspuns
- Păi tu plângi așa degeaba?
- Da.

Îmi era rușine să-i spun ce s-a întâmplat. S-au trezit din somn și frații mai mici. Au început și ei să plângă. Tare. Se speriaseră de plânsul meu. Dacă sora mai mare plângea înseamnă că era ceva grav. Așa că nu au întrebat nimic. Eram un cor de plângăcioși. Nu a durat mult, ne-am potolit și am început să ne jucăm uitînd de toate. . .

Am rămas toată viața cu frica de câini. Eram îngrijorată că eu nu sunt bună pentru că nu iubesc câinii. Dar mai târziu m-a lămurit un preot la o emisiune de radio. A spus: "cei care iubesc animalele mai mult ca pe oameni, gîndesc căinește, Dumnezeu ne-a făcut pe noi după chipul și asemănarea Sa. C. V. Tudor hulește oamenii și iubește câinii"

Atunci am înțeles de ce sora soțului meu e așa de rea deși are câine și pisică în casă!
Multe mai are omul de învățat în viață.

Am luat cu împrumut...foc

Câte nu împrumută omul în viața lui! Dar ca să împrumuți foc e ceva mai rar. Să fi fost prin anul 1954. Chibrituri nu se găseau, iar brichete nici atât! Aveam un om, uitat de vreme, cu părul alb, îi spunea Ilie al Ioanei. Învelea în cenușă cărbunii aprinși. Focul nu se stingea niciodată.

Nu avea pe nimeni nea Ilie al Ioanei. Când mă trimitea mama, cu o cutie de conserve legată cu o sârmă, să împrumut cărbuni aprinși, îmi dădea și câte un ou pentru el. Îmi plăcea părul lui alb ca zăpada. Cărbunii păreau stinși în lumina zilei iar acasă, la întuneric, se înroșeau.

În băătăura casei aveam niște copaci. vreo zece la număr. De fapt erau tăiați și așezați unul peste altul. Din ei vroia tata să facă o casă. Casă nu au ajuns niciodată. Dar eu zic că omul e mai fericit când speră decât când a realizat ce a sperat. Trăiam cu speranța în suflet că acești butuci vor ajunge casă. Că vom avea și noi o casă mare ca a lui Lili lui Nică. Seara, când luna strălucea puternic, noi ne așezam pe acești butuci și nenea Ilie al Ioanei ne cânta din caval. Cânta așa de frumos că eu și vedeam stelele

dansând și mai ales Luna. Omul care împrumuta foc, fără să știe, ne-a luminat copilăria. Îl iubeam ca pe un bunic al tuturor copiilor. Cântecul lui melodic m-au urmărit toată viața. Își cânta tristețea singurătății și sărăcia. Când era pomană pentru morți oamenii îl chemau la masă. De fapt el mânca numai atunci când era chemat la pomană. În sat mureau mulți oameni, că nu existau doctori. Așa că nu prea răbda de foame. A murit într-o zi de Paște. A mâncat așa de mult, încât seara a murit. Singur, neștiut de nimeni. L-a găsit, din întâmplare, un copil care se duse și el să "împrumute" foc. A venit acasă fără foc și a spus mamei lui că doarme așa de tare, că nu a auzit când l-a strigat. Mama băiatului și-a dat seama că a murit și s-a dus să vadă ce este cu el. Murise. L-au înmormântat oamenii din sat. Pentru că era un om mai ciudat, ca să nu se transforme în moroi, i-au băgat în buric o andrea. Astăzi se spune strigoi. Noi, copiii, când ne jucam pe coasta lui Ilie al Ioanei, nu stăteam seara târziu că ne era urât. După el a rămas până în ziua de azi denumirea drumului de lângă casa lui: coasta lui Ilie al Ioanei. Acordurile cavalului nu s-au mai auzit niciodată, în acel sat, uitat de lume, Ușurei. Copacii din bățatură nu au mai ajuns niciodată casă. Au putrezit fiind folosiți ca bancă pe care ne adunam mai mulți copii și povesteam tot felul de trăsni. La început, când nea Ilie al Ioanei cânta, pe copacii tăiați din curtea noastră, au început să crească niște lăstari cu frunze. Eu cred că la auzul cântecului din caval, copacii tăiați vroiau să trăiască și trimiteau spre soare câte un lăstar, ca ultimă zădărnire de viață. Din casa lui Ilie al Ioanei au mai rămas niște ziduri fără acoperiș. În jur buruienile au crescut nestingherite. E un loc ciudat pe care oamenii îl ocolesc. După nea Ilie al Ioanei tot au rămas zidurile și buruienile dar din copacii din bățatura casei copilăriei mele n-a mai rămas nimic. S-au topit, pur și simplu stând pe loc. Aceasta este povestea simplă a vieții unui om, Ilie al Ioanei care dădea foc cu împrumut și a unor copaci care nu au ajuns niciodată casă.

Stafiile

Tata, deși era referent agricol al Consiliului Popular din sat și avea salariu, nu a putut să facă niciodată casă din copacii pe care îi tăia. Eram opt copii. Eram săraci, că abia avea ce să ne dea să mâncăm. După ce a venit colectivizarea a fost și mai greu, Munceau la colectiv și nu le dădea nimic. Oamenii se învățaseră să fure propria muncă. Plecau noaptea și furau în coșuri și saci drugi de porumb și secerau grâul la lumina lunii. Grâul îl băteau cu un băț și ieșeau din spice boabele aurii. Mama îl dădea prin râșniță și făcea pâine. Mai mult azimă, că nu era drojdie ca să pună aluatul la dospit. Era un fel de înțelegere între miliția din sat și oamenii care își luau, toamna, recolta acasă. Cei care erau credincioși și nu vroiau să fure propria lor muncă, mureau de foame. Nu doreau să fure, cereau cu insistență să li se dea recolta pentru ce au muncit. Dar era așa de puțin ce le dădea, că nu aveau încotro, decât să fure și ei. A venit o furtună puternică

și casa noastră cu două camere s-a dărâmat. Am rămas sub cerul liber. . Forțat de împrejurări, tata a cumpărat, în rate, o casă din sat. casa în care stătuse boierul Fofezan. Avea trei camere jos, iar sus un foișor cu o cameră. Deși nu mai era locuită de peste treizeci de ani, casa se menținuse destul de bine. A plătit prima rată și ne-am mutat. Pentru mine era visul pe pământ. Mă urcam în foișor și priveam stelele. Eram mai aproape de ele. Aveam impresia că le ating cu mâna. Pe jos casa avea scândură. Avea și o prispă mare, cu scândură pe jos. Pe pervazul prispei mama a sădit mușcate roșii în glastre din pământ ars. Începusem și eu să mă laud la alți copii de la școală că stau într-o casă mare. Am luat-o în această casă și pe sora lui tata, care nu avea copii și soț. Când a venit iarna, mă urcam în foișor și dădeam mâncare la păsările cerului. Zăpada atinsese un metru. Ningeau cu fulgi mari și eu mă minunam de ei. De dragul casei nici nu mă mai duceam cu copii să mă joc.

Să fi trecut vreo trei luni de când ne mutaserăm. Într-o noapte, pe la ora douăsprezece, auzim, pe prispa casei, zgomot de pași. Treceau pe lângă fereastră, alergând, înainte și înapoi, cu vuiet surd, așa ca o turmă de oameni. Ne-am trezit toți și am ascultat. Când cânta cocoșul de ziuă, asta se întâmpla pe la trei noaptea, ca prin minune pașii nu se mai auzeau. În fiecare noapte dormeam numai până la ora douăsprezece și apoi de la ora trei încolo. Mă duceam la școală foarte obosită. Când m-a întrebat învățătoarea ce este cu mine, de ce sunt obosită, i-am spus: “avem iezme!” “Cum?” se miră învățătoarea. I-am explicat ce se întâmplă. Toată clasa a început să râdă, crezând că sunt nebună. I-am spus lui tata să facă ceva. Sora lui tata, mama de dincolo, cum îi spuneam , a zis să punem pe prispă vase cu apă să vedem dacă cei care trec le răstoarnă. Așa am făcut. Urme de pași cu vuiet puternic și câteodată și chiote au început din nou la ora douăsprezece noaptea. Noi ascultam cu inima cât puricele și nici nu respiram. La trei, când a cântat primul cocoș, am ieșit pe prispă să vedem ce se întâmplase cu vasele cu apă. Erau neatinsse. În noaptea următoare, sora lui tata, care era mai curajoasă, a ieșit pe prispă tocmai când se auzeau urme de pași. A leșinat căzând cu zgomot mare. Tata a tras-o în casă. A turnat pe ea oțet și și-a revenit dar a rămas cu gura strâmbă, niciodată nu a mai putut vorbi normal. Toată viața a rămas bâlbâită. Oamenii din sat i-au spus până la moarte “bâlbâita”. Zgomotul de pași a continuat. Nimeni nu a mai îndrăznit să iasă noaptea afară. Când a venit nenea de la Drăgășani s-a convins și el că nu mai putem locui în acea casă. Am renunțat la rata pe care o plătisem și fratele cel mare a cumpărat, cu 4000 lei altă casă, care nu era bântuită de stafii. Noi eram mândri de el că s-a angajat profesor în sat și că ne cumpărase casă. Casa care fusese bântuită a cumpărat-o alt om din sat care nu crezuse ce pățisem noi. După câteva luni am văzut că a demolato.

Îngerii din vis

M-am născut într-un sat așezat pe malul unui râu cu apa ca firul de ață. Copilăria am petrecut-o, împreună cu cei șapte frați, într-o casă mică, văruiată în alb de mama, la Paști și la Crăciun. Frații cei mari mergeau la munca câmpului cu mama și tata, iar noi, cei mai mici, dormeam până ce soarele își arunca razele pe fereastră, mângâindu-ne fețele cu degete de lumină. Mâncarea era caldă încă în oalele de pământ. Laptele gras de la vaca Bujoara era și el cald. Mâncam în fugă și alergam la râul cu apa ca firul de ață, șerpuitor și limpede, și priveam ore întregi, cu picioarele până la gleznă în mълul cald, mormolocii de broască și peștișorii. Pe malul apei, la umbra sălciilor pletoase, ne făceam păpuși din coceni de porumb și mingi din păr de capră. Râul cu apa ca firul de ață a avut un rol mare în viața noastră, oferindu-ne un feeric loc de joacă. Dacă ploua mult, râul își umfla apele, iar mama spunea că este Dunărea. Noi ne bucuram că aveam apă multă. Mama plângea, că apele învolburate îi luau grădina de zarzavat. Ce știam noi? Ne jucam cât era ziua de mare, iar seara, când cerul era puzderie de stele, ne chema mama acasă: *”Nu vă mai ajunge? Îmi vine să plec în lume și să vă las “*. Spunea mama cu năduf. Eu nu înțelegeam de ce era supărată dacă pleca *”în lume “*. Acolo spuneau că trebuie să plec și eu când voi fi mare. În sat nu aveam viitor. *”În lume “*, adică la oraș, sunt case puse una peste alta, drumurile sunt asfaltate, iar lumina vine dintr-un bec. Apa curge din perete, nu o a ducem de la doi kilometric ca aici, la sat. deci, era mai bine, concluzionam eu cu mintea de copil visător.

Într-o zi m-am îmbolnăvit. Aveam febră foarte mare. Mă dureau capul și gâtul. Mama nu ne ducea la doctor. *”Unde să mă duc, muică, la doftor! La oraș? Și cu ce? În văgăuna asta nu avem doftor! “* Spunea mama unei vecine.

Oamenii se vindeau singuri, care aveau zile. Așa spunea mama. Dar Dumnezeu avea grijă de noi. Am stat trei zile cu febră mare. Ardea soarele, ardeam și eu. A patra zi, văzând că nu-mi scade febra, mama a început să se îngrijoreze și a lăsat acasă cu mine pe soara mea mai mare, Lenuța. Când soarele s-a transformat în văpaie, am intrat în casă la umbră. M-am întins pe pat. Imediat au venit la mine doi îngeri. Erau frumoși, cu părul cărlionțat, cu aripi mari în spate. Semănau cu niște copilandri de nouă-zece ani. S-au așezat unul de o parte a mea și altul de cealaltă, m-au luat de braț și m-au scos afară. În fața mea a apărut un drum asfaltat ca cel de la oraș, deși nu văzusem niciodată, până atunci, un drum asfaltat. Drumul se întindea de jos până la cer. Pe margine avea flori multicolore. M-a cuprins o fericire nemaîntâlnită. Nu mă mai durea nimic. Am plecat spre cer împreună cu îngerii. Pe măsură ce înaintam spre cer creștea și fericirea. O bucurie nemaipomenită îmi cuprindea corpul. O lumină ireală mă înconjura.

M-am trezit zgâlțâită de sora mea: *”Ce faci? Vrei să mori?! “* Striga ea și plângea. M-a cuprins tristețea. Dacă asta însemna să mor, atunci vroiam să mor...

Anii au trecut. Am plecat *”în lume “*. Și azi mă însoțește îngerul meu păzitor. Vine la mine în vis sau aievea, dar e mare. A crescut și el. Acum este adolescent. Pesemne că îngerii nu îmbătrânesc niciodată. Mi-e tot mai dor de casa mică, văruiată cu var alb, de Paști, și de Crăciun. De mâncarea gătită în oale de pământ, de drumul satului cu urme de căruță și, mai ales, de călătoria cu cei doi îngeri.

Bucuria Întoarcerii în timp

Bucuria întoarcerii în timp

Bunicii au o relație specială cu nepoții. Li iubesc pe nepoți cu disperare. Poate mai mult ca pe copiii lor. Atunci nu au avut timp să-i observe prea mult. Acum, fiind la pensie, este altceva. Bineînțeles că dacă mă cheamă copiii mei să-i îngrijesc, în câte o zi, când nu merg la grădiniță, pentru că sunt bolnavi, sunt fericită. Dar, dacă nu mă cheamă sunt foarte fericită. Citesc, mă plimb prin parc cu soțul, merg la gimnastică și masaj. Asta am spus și nurorilor. De aceea mă cheamă când au neapărată nevoie. Alți bunici plâng că vor să stea numai cu nepoții. Greșit. Tinerii de azi au impresia că noi “ne-am mâncat traiul și mălaiul”, și nu mai avem nimic de făcut. Noi trebuie să le arătăm că nu este așa.

Intr-o zi m-am dus la nepoata mea, Catinca. Era răcită și nu mersese la grădiniță. Cum nu avea febră și se simțea mai bine am întrebat-o ce vrea să facem. Ea a zis:

Titina trebuie să fim serioase. Măine-poimăine, mă duc la școală și nu știu nimic. Am patru ani jumătate și vreau să fiu prima la școală, așa că eu colorez, desenez și tu faci ce vrei.

Eu am să scriu o poezie și după ce o termin ți-o citesc, iar tu îmi arăți ce ai desenat.

Ne-am pus amândouă pe treabă. Când am terminat mi-a arătat fișele cu prințese la care le colorase rochiile și pantofii, copaci cu frunze, iepurași și flori. Neapărat trebuia să ia nota zece altfel pângea și nu era cazul acum, mai ales că era gripată.

I-am citit și eu poezia: “Copil de corcodușe” : E toamnă, Doamne, și e frig/ un vânt tăios mă biciue pe față/ nu pot să cred și nici să înțeleg/

că acuma sânt la margine de viață// Nepoata mă tot trage înapoi/ cu chipu-i blând și fin ca de păpușe/ și lângă ea îmi pare foarte rău/ că nu mai sunt copil de corcodușe// Să prind iar fluturii pe deal/ și mama să mă strige, îmbufnată/ să ascult același cântec din caval/ redevenind copilul de altădată.”

Catinca se uită, lung, la mine și zice:

Tu vrei să fii iar copil?

Da!

Lasă că te învăț eu ce să faci. Treci și desenează cu mine. Apoi privim amândouă la desene animate ,și așa te faci copil. De fapt, tu nu ești așa bătrână, ai câteva riduri dar nu-i nimic îți dau crema de față cu care se dă mama și te faci tânără. Părul e negru cu alb adică ai șuvițe, mama se duce la coafor să le facă, tu le ai făcute gata.

M-am plictisit repede și de desene animate și de desenat și m-am apucat de altceva.

- Bine, zice Catinca, nici nu-mi pasă dacă murești! Apoi, se întoarce spre mine cu ochii plini de lacrimi.

Nu te gândești că o să-mi fie dor de tine și n-o să mai am bunică așa amuzantă?

Canicula

22 iulie 2007. De câteva zile bune se instalase, peste țară, canicula. Soarele se înfipsea în cer și ardea. Ardea nemilos. La început chiar mi-a plăcut. Imi aducea aminte de zilele copilăriei, la țară, când canicula juca în aer. Căldura forma un fagure de miere, iar găinile cotcodăceau, vesele, că făcuseră oul. Acum, însă, începuse să mă cam deranjeze această căldură de 40 de grade. Stgăteam în casă cu prosoape ude pe picioare. Făceam duș din oră în oră. Degeaba. Vârsta era de vină. Nu eram obișnuită să stau în casă. În zilele de vară făceam plimbări lungi prin parc cu soțul meu. Doar eram la pensie. Ghetourile lui Ceaușescu, blocurile, nu ne mai apăra. Iarna aduc frig, iar vara mori de căldură. La

televizor erau emisiuni proaste. Se etalează pe ecran Oana și Monica. Parcă pe mine mă interesează luxul lor când eu, după 40 de ani de muncă am o pensie de 450 lei. Eu, care nu sunt o fire invidioasă, privindu-le, sunt gata să mă fac invidioasă. Shimb postul. Mereu ni se spune că pe această caniculă să nu ieșim din casă mai ales dacă suntem în vârstă și să bem lichide. Când aud mereu aceleași sfaturi, parcă și mai mult mă panichez. Vine seara. Simt că amețesc. Beau lichide fără să-mi fie sete. . Nu pot să dorm. Strâng din ochi, număr până la o sută și înapoi. . Nimic. les pe balcon. Nicio adiere de vânt. Unde s-a dus vântul? Cu chiu cu vai vine dimineața. Soțul dormise liniștit toată noaptea în camera lui.

- Ce e cu tine?

- Nu știu, mi-e rău nu am dormit toată noaptea. Cheamă salvarea! Când am zis să cheme salvarea parcă îmi era și mai rău. Soțul se fâstăcește. Nu știe ce să zică la telefon. Vine salvarea peste 45 de minute. Soțul zice: "Până vin ăștia ori mori ori te faci bine". Intră în casă o namilă de om împreună cu altul mai pirpiriu. Stă, în pragul camerei, unde eram întinsă pe pat, și zice:

-Ești nebună, doamnă, du-te la psihiatru! Mă faci să vin degeaba până aici, nu ai nimic!

- Amețesc.

-Și eu amețesc

- Imi amorțesc picioarele și mâinile, îndrăznesc eu și îmi aduc aminte, cu groază, că a zis la televizor să chemăm ambulanța numai în cazuri grave.

-Și mie îmi amorțesc picioarele, ce vreți, pe căldura asta...

Am și palpitații , îi spun. .

-Foarte bine asta înseamnă că ai inimă.

Se întoarce, furios, spre soțul meu, care încremenise în prag: "Semnați aici și du-o, domnule, la psihiatru!"

Namila îmi aruncă o privire răutăcioasă și iese în trombă.

Dintrodată simt că nu mai am nimic. Mă scol, fac un duș, mănânc, beau cafeaua și mă liniștesc. Poate are dreptate. Trebuie să mă duc la psihiatru. O să mă duc odată. Sau poate nu mă duc niciodată. Nu știu de ce românii fug de psihiatru. O întrebare îmi stăruie, totuși în minte: "Cel care a venit cu salvarea a fost medic sau măcelar?"

Catinca și. . . .” iubitul”

Catinca a mai crescut. Are cinci ani. Ochiul parcă seamănă mai mult cu cerul, părul e mai ondulat, iar când râde are gropițe în amândoi obraji. E o frumusețe de fată și mă întreb unde o să ajungă cu frumusețea. E atât de sensibilă și fragilă ca o floare.

Zilele astea am fost să o iau de la Grădiniță. Vine spre mine și îmi aruncă o privire

fugară și se repede, pur și simplu, spre un băiețel:

- Horațiu, iubitule, Horațiu iubitule. . .

Il pupă pe păr, iar băiatul se ferește de ea astupându-și fața în mâini și fuge

- Cine este acest băiețel Catinca?

- E iubitul meu, Horațiu!

- Dar văd că el nu prea te iubește că nu te bagă în seamă. .

- Păi nu, nu mă iubește numai eu îl iubesc.

- Uite, Catinca, eu când eram ca tine eram încrezută. .

- Ce e aia încrezută?

- Așa, ridicam capul, stăteam cu spatele drept, și lăsam băieții să vină spre mine să-mi spună că mă iubesc și eu ziceam: „lasă-mă în pace!”

Când mă duc, peste două săptămâni, să o iau din nou pe Catinca de la Grădiniță îmi spune:

- Titina, să ști că i-am spus și verișoarei mele, Iulia, din clasa doua, să fie încrezută și de când suntem încrezute toți copiii ne iubesc!

Catinca și. . . E-urile

Era o dimineață de vară cu un cer albastru ca și ochii nepoatei mele Catinca. E o fetiță dulce, de trei ani jumătate, cu gropițe în obraji. În această dimineață vine la noi, bunicii ei, cu o sacoșă cu haine și cu una cu mâncare. Cum intră pe ușă zice:

- Titina am venit la tine pentru atâtea zile

- Câte?

- Câte degete am la o mână, adică cinci zile.

Eram hotărâtă să o dezvăț pe Catinca de dulciurile din comerț și de iaurturile contrafăcute la care se făcea o reclamă asiduă la televizor. Ii spun:

- Uite, Catinca, pe acest iaurt scrie: E 330, E243, E 221, amidon modificat. Deci nu e bun de mâncat și o să facem noi iaurt proaspăt din lapte de vacă așa cum este de la vaca bunii din Bobota. La fel o să facem și dulciuri să nu mai mâncăm ciocolată că și ea are E-uri și îți strică și dinții.

- Ce înseamnă E-uri?

- Ceva ce strică la sănătate.

Când se duce acasă, mama ei îi pune ciorbă în farfurie. Catinca se repede, ia farfuria în mână și zice:

- Nu mănânc. Are E 1, E 3, E 5, E modificat
- Ce ai, dragă, cine ți-a băgat în cap prostiile astea?
- Titina, dar nu mi le-a băgat în cap că mi le-a citit.

Din acea zi Catinca mânca numai ce vroia. Ce nu-i plăcea spunea că are E-uri. Mama ei mă sună la telefon:

- Ce ați făcut cu Catinca, nu mai mănâncă aproape nimic.

Catinca smulge telefonul din mâna mamei:

- Titina, spanacul are E-uri?

Întrebare fără răspuns

Vara trecută am întrebat pe Catinca, nepoțica mea, de trei ani:

- Unde vrei să mergem la joacă?
- Acolo, la Farmec, în parcul pe care l-a făcut primarul tatălui meu, Ionuț.
- Nu este numai primarul lui tatăl tău că este și al meu.
- Nu este primarul tău că tu nu ai servicii la primăria lui tăticu.

Fântâna arteziană răspânda o răcoare plăcută. De pe iarbă încă nu se ridicase roua dimineții. Porumbelii ciuguleau pietricelele. Am adunat și eu cinci pietricele cu care să o învăț pe Catinca. Să se joace cum mă jucam eu în copilărie. Mă privea cu ochii ei albaștri, nevinovați, iar eu încercam un sentiment de început de viață amestecat cu toamnă. Eram acolo în parc, începutul cu sfârșitul, jucam pietricelele. Dintrodată, Catinca, se uită în ochii mei și mă întreabă:

- Tu ai mamă?
- Nu.
- De ce?
- A murit.
- De ce?
- Era bătrână.

Catinca rămâne gânditoare și frământată, în mânuțele mici, pietricelele. Privește în zare cu ochii ei albaștri ca cerul. Se întoarce spre mine:

- Și tu murești?

Dintr-un copac, din marginea parcului, zboară, cu croncănit puternic niște ciori. Frunze galbene cad, alene, spre pământ. Semn că vara e pe sfârșite. Pe alea parcului trece, sprijinită în baston,

o bătrână. Catinca o privește lung și când ajunge în dreptul nostru zice:

- Titina, vezi, ea e bătrână și n-a murit!

Livada de pruni

În copilărie, acum cincizeci și opt de ani, eram fascinată de livada de pruni. Primăvara prunii înfloreau alb iar iarba verde contrasta puternic. Creșteau bureți de prun pe care mama mă trimitea să îi culeg. Eram tare bucuroasă când, la poalele unui prun, dădeam iarba la o parte și găseam ciupercile albe și cărnoase. Păsările ciripeau de mama focului. Vara asistam cum prunele mici începeau să crească. Toamna se coceau, erau dulci, altele mai acrișoare. Turtureaua cânta până târziu în toamnă după care dispărea. Nu știam unde. Mai târziu am aflat că se ducea în țările calde. Iarna copacii păreau în floare cu crengile lor ninse.

Am plecat din sat pe la vârsta de 14 ani. De câte ori mă întorc nu pot să nu vizitez livada de pruni.

Intr-o toamnă, prin luna noiembrie, priveam prunii care-mi spuneau atâtea amintiri. O frunză cădea, cu legănări nesigure spre pământ. Păsările amuțiseră. Casa părintească stă să cadă. Părinții nu mai sunt. Atâtea amintiri îmi trec prin minte. Lângă livada de pruni era lanul cu cânepă. Din ea ne făcea mama cămăși de noapte și cearceafuri. Acum săraca cânepă nu se mai cultivă a ajuns să fie considerată drog. Atunci nu știam noi ce este cu drogurile și poate era mai bine. Nu știam nici ce înseamnă lesbiene, homosexuali. Am aflat după revoluție și mi se pare ceva rupt de Dumnezeu, ceva ca un mare păcat. .

O femeie mă trezește din visare: “ce cauți în livada de pruni că doar nu mai sunt prune!”

Detectiv voluntar

Se spune că ne rămân, din copilărie, anumite fapte și întâmplări precum și anumite gusturi și mirosuri care ne urmăresc toată viața. . Am trăit, opt copii, într-o casă cu două camere. Patru dormeam cu mama și patru cu tata. Aveam o sobă de cărămidă într-o cameră și o plită în cealaltă. Așa se încălzeau amândouă camerele. Era în perioada neagră de început de comunism, prin anii 1952. Noi copiii nu aveam treabă cu ce se întâmpla în țară. Nici nu visam noi ce ne așteaptă, că nu vom scăpa de comunism 50 de ani. Ne certam care să dormim cu tata și care cu mama. Cel mai mult vroiam să dormim

în camera în care dormea tata. El fuma toată noaptea. Ne delectam cu luminița de la capătul țigării care descria cercuri luminoase în întunericul camerei. . De fapt în comunism totul a fost cenușiu. Lumina era interzisă. Odată m-am trezit, dimineața, cu nasul la crăpătura dintre ușă și cer. Acum îmi dau seama că eu căutam un pic de aer. Tata a murit tânăr după ce și-a fumat viața. Mama i-a supraviețuit 30 de ani. S-a luptat singură cu vitregiile vieții. Când am crescut mai mare mi-am dat seama și am urât definitiv acest viciu: fumatul. Fumătorii întâi se otrăvesc pe ei. apoi pe cei din jur. După ce termină de fumat, țigara, aruncă pe jos mucul. Deci otrăvesc și mediul. Ei, fumătorii, merg mai des la medic și consumă banii pe care i-am dat eu la Casa de Asigurări de Sănătate. Nu țin seama de ce zice în Biblie: “iubește-ți aproapele ca pe tine însăși”. Dacă nu se iubesc pe ei atunci cum pot iubii pe cei de lângă ei? Femeile gravide fumează. Eu le numesc “mame criminale”. Tinerii mestecă gumă cu țigara în gură. Chiar așa, eu credeam că fumezi când nu ai ce face. Poate că fumătorii au și ei calități dar eu nu le văd. În parcul de joacă pentru copii mamele, cu copiii mici în cărucior, savurează țigara și suflă fumul în nasul micuțului, mângâindu-l pe frunte. Imediat îmi apare imaginea lui Stan și Bran plini de noroi din cap până în picioare care încearcă cu degetul mic să se curățe de noroi. Tot în parc am văzut, zilele trecute, la groapa de nisip o fetiță ca o păpușă. Când am întrebat-o câți ani are a zis că doi și că e cu bunicul ei și mi l-a arătat cu degetul. Pe bancă bunicul. . Un om rotund ca o minge. Abi i se vedea capul de burtă. Avea vreo cinci cutii de bere și la fiecare cutie fuma cel puțin trei țigări. M-am așezat pe aceeași bancă și am zis “ ce nepoată scumpă aveți păcat că nu o iubiți” S-a uitat lung la mine, nu înțelegea ce vreau să spun “cum adică nu o iubesc? mi-a răspuns. ”Păi, dacă vă sinucideți fumând o să muriți și nepoata o să sufere” “Nu are nimic, are cu cine rămâne, fumatul nu face rău, iar cu o moarte toți suntem datori. ” Acest răspuns stupid îl aud mereu.

. În comunism nu aveam atâta informație ca astăzi. Prin 1976 am auzit în troleul cu care mergeam la serviciu o doamnă care spunea că deprinderile în viață se formează până la șapte ani că nu degeaba se spune de cei șapte ani de acasă. Când am sosit acasă le-am spus la cei doi băieți ai mei “voi când veți crește mari să nu vă însurați cu femei care fumează. Nu sunt bune de nimic. Le cade mucul de țigară în mâncare, nu vă iubesc pentru că nu sunt în stare să se iubească nici pe ele, îl supără pe Dumnezeu pentru că, cu fiecare fum tras mușcă din trupul pe care ți l-a dat El

Pentru cel mic, Ionuț, a funcționat acest avertisment dar pentru cel mare a fost prea târziu, avea... nouă ani. ”

Viață netrăită

În conul de umbră al unei vieți netrăite găsești multe lucruri folositoare pentru înfrumusețarea vieții când ești mai în vârstă, spunea cineva atât de frumos. Așa este. Noi în comunism nu am trăit. Nu am avut păpuși, nu am avut role, nu am avut de fapt nimic. Dacă aș enumera ce nu am avut ar fi prea mult. Acum la 65 de ani mă joc cu păpușile lui Catinca, nepoțica mea. De sărbători mi-a trimis cineva pe internet un videoclip cu Japonia. E o muzică divină și niște peisaje de vis. Nu am vizitat nicio țară străină. Noroc cu internetul că văd multe pe el. Stau singură în camera mea și privesc. Aduc în peisaj copilul care eram la 2-3-5 etc, și poate și pe cel de 65 ani. Aduc și pe părinții mei morți și pe sora mea care a murit tânără, să se bucure și ei. Aduc și pe socrii mei de la care am învățat că viața trebuie trăită, cu orice preț. Că neapărat trebuie să ai un program de viață. Că dacă te sinicizi mergi în iad. Viața ți-a dat Dumnezeu și tot el ți-o ia. Lucruri care mă inervau când eram tânără. Mai îmi spuneau că organismul omului are un contor nevăzut și la tinerețe faci multe greșeli, adică pierzi nopți, te stresezi, nu mănânci cum trebuie, lupți cu tinerețea dar contorul organismului înregistrează și mai devreme sau mai târziu vine scadența. Acum îmi dau seama că aceasta e bogăția pe care mi-au lăsat-o. Zilele astea s-a sinucis Mădălina Manole. Foarte rău. Am văzut-o la emisiunea Odată în viață. Ce frumos a cântat!. Era inconfundabilă vocea ei. Era frumoasă, era bogată. Fițe de femeie care nu a știut ce vrea. Numai ea e de vină. Viața e o luptă trebuie să te lupți să trăiești. Atâtea am de descoperit acum că trebuie să mai trăiesc cel puțin 30 de ani ca să mă bucur de toate. De fapt de ce văd că nu prea le am. Dar eu și așa sînt fericită. Dacă s-ar putea nu aș vrea să mor niciodată. Am ajuns la concluzia că nu ce ni se întâmplă e important ci cum PRIVIM ce ni se întâmplă. Viața e mai simplă dar noi oamenii o complicăm. Problema e la 10 la sută iar la 90 la sută e cum privim PROBLEMA. Am spus la băiatul meu cel mare că mi se pare că tinerii de azi sunt prea pretențioși. A zis că așa e bine. Să fie pretențioși. !

Umilința

Se spune că banii nu aduc fericirea. Așa o fi, o spune și Corina Chiriac în cântecul ei. Nu știu dacă aduc sau nu, pentru simplul motiv că nu am avut niciodată bani. Dar știu sigur că lipsa lor aduce o mare umilință. Prin anul 1957 pe când aveam 17 ani, eram la Școala Profesională Viticolă din Drăgășani unde mă dusesse tata pentru că era singura școală fără taxe. Eu nu știam prea bine ce fac după terminarea acestei școli, eram fericită

că am ce mânca și mai trece vremea cumva până mă fac mai mare. Nu prea gândeam pe termen lung. Mereu visam că o să ajung ingineră și o să am bani să-i cumpăr mamei mele ceva de încălțat că mereu o vedeam desculță. Ea, ca să nu mă întristez, zicea că nu știe ce s-ar face dacă ar obligao cineva să se încălțe. Ii place foarte mult desculță. Dacă e cumva bolnavă, boala intră în pământ prin picioarele ei goale. Eu nu prea eram de acord cu ce spunea, nu vroiam să o vadă colegele mele de la școală desculță. Mereu îmi ziceau că suntem săraci și că ele sunt bogate. Toate au fost cum au fost, dar acum trebuia să meargă la o nuntă în sat. Cum să meargă desculță? Eram tare supărată. Mai erau câteva zile până

Duminică, deci până la nuntă. O colegă de a mea m-a întrebat ce am și i-am spus, cu strângere de inimă, adevărul. Ea a zis că are o pereche de galoși din cauciuc, sunt ai mamei ei, dar îmi dă acești galoși, cu împrumut pentru duminică. Am mers acasă, pe jos 30 de kilometri, peste păduri, am ascultat câtecul păsărilor iar verdele copacilor mi se părea mai intens de bucurie că îi duc mamei galoși să nu se ducă la nuntă desculță. Când am ajuns tocmai se îmbrăcase și nu avea cu ce să se încălțe. Am scos, mândră, galoși și i-am dat. Ea s-a bucurat, m-a pupat și a plecat la nuntă. Nu i-am spus că o să-i duc înapoi. Am lăsat-o să se bucure de ei. De fapt spunea la toată lumea că i-a adus fata de la oraș galoși. În ziua următoare când trebuia să plec la școală la Drăgășani, nu îmi venea, pentru nimic în lume să-i iau galoși. Eram pusă în dilemă. Vroiam să fiu corectă față de colega mea, pe o parte, dar nici să o las pe mama iar desculță nu-mi venea. Așa că mi-am luat inima în dinți și i-am spus adevărul. Mama a zis "lasă, mamă că eu nu sunt învățată să umblu încălțată, bine că nu am fost la nuntă desculță, acum nu-mi mai trebuie!" Cu lacrimi în ochi am luat galoși și am pornit peste dealuri și păduri, 30 de kilometri, spre Drăgășani. Pădurea mi se părea mai neprietenoasă, păsările parcă nu mai cântau pentru mine, și, pentru prima dată, mi-a fost necaz pe CAP-ul din sat, unde mama muncea mult și nu-i dădea nimic pentru munca depusă. Alții își furau de la CAP propria muncă, mama nu fura, îi era frică de pușcărie că mai intraseră niște oameni pentru câteva sacoșe de porumb furat. Ea avea opt copii pe care trebuia să-i crească. Dar cu ce numai ea știa și tata. Președintele CAP avea o vilă de toată frumusețea, la fel și contabilă și ceilalți salariați CAP. Eu nu înțelegeam atunci de ce aceste diferențe. Atâta știu că de câte ori văd galoși mă întristez. A fost una din cele mai mari umilințe trăite de mine. Și când te gândești că și azi, la 20 de ani de la revoluție, mă uit cu uimire la politicieni, la oamenii bogați care stau pe scaune învelite în foiță de aur, și la alții ce trăiesc în vile, au mașini de lux, genți de mii de euro, nu pot să nu mă întreb, eu o pensionară cu 800 lei pe lună pensie, de fapt nu mai am 800 că mi-a mai redus cu 5,5 la sută, mă întreb deci, de la înălțimea balconului meu de la bloc: oare cum este să ai bani?

Februarie 2011

PUNTEA

Aparent, eu nu am avut în viață motive pentru care să fiu fericită, dar mă consider totuși un om fericit. Am pornit de la premisa că viața e ca o punte pe care trecem. Excesele de nici un fel nu sunt bune. Nici în bine, nici în rău. Riscăm să ne dezechilibram și să cădem de pe punte.

Am fost opt copii la părinți. M-am născut acum 59 de ani, în satul Ușurei, județul Vâlcea. Mama nu știe carte, iar tata avea șase clase primare. Nu țin minte să mă fi mângâiat mama vreodată. Nu avea timp. Dar eu eram foarte fericită. Număram furnicile, mă jucam pe drum cu copiii. Admiram stelele, florile, animalele și mi se părea interesant tot ce mă înconjura. Tata ne spunea mereu să învățăm carte. Numai așa putem pleca „în lume”, să scăpăm de sapă și de

noroaietele pârâului Beica. „Învățați carte, ca să nu munciți!”, spunea tata.

După șapte clase primare, la vârsta de 14 ani, am plecat cu tata la Drăgășani. Auzise el că acolo e o școală viticolă, unde nu se plătește nimic. Mașini care să lege satul de oraș nu erau. Am parcurs cei 30 de kilometri pe jos, într-o încântare continuă. Ascultam cântecul păsărilor, culegeam flori și mă gândeam ce bine o să fie la oraș. Tot ce faci cu plăcere nu te obosește. Când am ajuns la Școala viticolă, m-au cântărit și, stupoare, aveam 28 kg, la 14 ani! Deci, m-au respins. Acesta era examenul. Reușita la vizita medicală. Era școală cu profil agricol, unde trebuia să dăm cu sapa și eu eram mult prea slabă pentru așa ceva. Tata m-a luat de mână și m-a dus la Consiliul popular din oraș. A zis: „Am venit cu fata asta la Școala viticolă și nu au primit-o că nu are greutatea necesară. Eu o las la dumneavoastră. Nu am ce face cu ea acasă, că am opt copii, iar pământul mi l-a luat la colectiv.” Nu m-am speriat. Întotdeauna am fost o norocoasă și am crezut cu tărie în bine. Acolo era un inginer agronom, Baractaru, om cu suflet nobil, care m-a luat la el acasă și a aranjat să mă

primească la școală. Am fost un fel de copil de trupă. Învățam bine și nu prea mă puneau să dau cu sapa. Am terminat și școala tehnică horticola. Am ieșit un fel de săpător cu diplomă. Eu credeam că ies cel puțin ingineră. Când l-am întrebat pe tata că de ce dau cu sapa, dacă am învățat carte - nu-mi spusese el să învăț ca să nu muncesc - el a răspuns: „*mama ta, ieri, s-a tăiat la picior cu sapa, tu nu o să te tai, că ai învățat carte.*”

Întro zi însorită de vară, iunie 1963, stăteam pe o bancă din parcul orașului Drăgășani. Terminasem școala și nu știam ce-mi rezervă viitorul. Dar tot tata îmi spusese că nu aduce anul ce aduce clipa și să fiu atentă ca niciodată să nu cad dintr-un rău în alt rău. Lângă mine s-a așezat un băiat înalt și brunet, care m-a întrebat:

- *Ce faci?*

La care eu am răspuns:

- *Sunt puțin supărată că nu am cu cine merge la serbare pe stadion!*

- *Nu-i nimic, mergi cu mine!*

Această naivitate și simplitate a mea l-a cucerit din prima clipă. Tot împreună am mers și la Tarna Mare, o comună de graniță, din județul Maramureș, unde aveam un frate director de școală și unde era mare nevoie de cadre didactice. Peisajele de vis, copiii minunați, pui de oșeni care erau în clasele mici, m-au făcut foarte fericită. Eram un copil care învăța alți copii. Ne-am căsătorit singuri, într-o cameră cu chirie, cu verighete din fire de iarbă. Bogați spiritual și foarte săraci material. Iată că au trecut 40 de ani. O căsnicie fericită, cu doi copii minunați, cu patru nepoți și două nurori fumoase ne fac să fim veșnic tineri. Zilele trecute, băiatul meu, Ionuț, m-a întrebat:

- *Mamă cum faci tu că poți să fi mereu veselă pentru nimic?*

- *Cum pentru nimic? Sunt fericită că pot să merg, pot să văd, pentru că voi sunteți sănătoși și mai ales că vine din nou Crăciunul. E puțin?*

Intoarcere

M-am întors definitiv
acasă, la mine-n sat
câmpul și pădurile
tot întruna m-au chemat.

Am venit dar anii care,
mulți și în zbor au trecut
fac să nu-ntâlnesc pe drum
astăzi, niciun cunoscut.

Doar din când în când o babă
se mai uită lung la mine

și mă-ntreabă cu uimire:
„ce e Titină cu tine?”

Un bătrân, de peste gard;
“tu ești fata lui Costică?
Nu-mi mai aduc bine aminte,
ești cea mare ori cea mică?”

In salcâm, pe lângă casă,
avea cuibul chiar o barză
acum a rămas pustiu
zdrențuit precum o varză.

Grivei nu mai e nici el
s-a făcut demult ulcea
alt câine când văd pe drum
îmi tresare inima.

Gardul, aplecat și strâmb,
cu scânduri căzute-n iarbă
parcă mă-ndeamnă, tăcut,
ca să mă apuc de treabă.

Nucul mare și fălos,
aplecat peste ulucă
nici el nu mă recunoaște
și-mi aruncă-n cap cu o nucă.

In cimitir, la părinți,
le-am spus și lor ce mă doare
și, așa, ca un răspuns,
teiul sfânt m-a nins cu floare

Luna, barcă sus pe cer,
privește pieziși la mine:
“nu te frământa atâta
ce-î trecut, trecut rămâne!”

Tristă stau pe prispa casei,
nu știu încotro s-apuc,
satul nu mă recunoaște,
la oraș nu mă mai duc!

Date bio-bibliografice

Titina Nica Țene-poet și prozator. Născută la 10 iulie 1944 în satul Ușurei, comuna Șușani, jud. Vâlcea, membru fondator al Ligii Scriitorilor Români.

Studii: Liceul teoretic din Drăgășani, Școala Tehnică Hortivicolă de 4 ani Drăgășani. Debut în revista Săteanca. Învățătoare la Tarna-Mare, apoi secretară la revista TRIBUNA Cluj-Napoca.

Cărți publicate:**Bucuria lucrurilor simple**, poezii pentru copii, Editura *Ion Creangă*, 1989, **Recreația grădinii**, poezii pentru copii, Editura *Porto-Franco*, Galați,1997, **Amurg de întoarcere**, volum de versuri, Editura *Napoca – Star*,2002, **Pietre de aducere aminte**, povestiri, Editura *Napoca-Star*,2004, **Scaunul Harului** , poezii, Editura *Semănătorul*, on-line,*București*,2009. Despre această carte au scris revistele:*Oglinda Literară*, *Viața de Pretutindenii*, *Amurg Sentimental*, *Eminescu*, *România Literară*, *revistele on-line A. R. P. etc.* Articolele au fost semnate de Alex. Ștefănescu, Al. Stănescu, Petrică Birău, Mariana Zavati Gardner(Anglia), Ioan Miclău (Australia), Mariana Sperlea, Ionel Andrașoni, Ioan Pop, Marin Oprea, Marian Barbu, Adina Enăchescu, N. N. Tomoniș și alții.

Colaborări: Colaborează la revistele: *Tribuna*, *Amurg Sentimental*, *Ecoul*, *Rusidava Culturală*, *Cuvând Torăcean-Serbia*, *Viața de pretutindenii*, *Lettres Europeennes-Belgia*, *Dor de Dor*, *Poesis*, *Milenium*, *Poezia*, *Eminescu*,*Semne*, *Pietrele Doamnei*,și revistele o-line *ARP* și *Iosif Vulcan*.

Este prezentă în Dicționare, ca: *Oameni de știință și artă vâlceni*, de Petre Petria, 1996; *Dicționar de poeți*, de Petru Poantă,Cluj-Napoca,1998; *Clujeni ai secolului 20*-dicționar esențial, 2000 și *Personalități române și faptele lor*, de Constantin Toni Dârțu, 2004,Enciclopedia Personalităților din România(Who is Who), etc.

Premii: *Ecoul*, la Festivalul de poezia George Coșbuc, Bistrița,1984, Premiul 1, la Festivalul de poezie Liviu Rebreanu,Târgu Mureș, 1985, premiul a fost acordat de Puia Florica Rebreanu, fiica marelui prozator. Premiul pentru poezie la *Vara visurilor mele*, București, 2002,organizat de revista *Amurg sentimental*.

Referințe critice (Selecțiuni): “ Titina Nica Țene, *Pietre de aducere aminte*, povestiri, Cluj, Ed *Napoca-Star*,2004, 48 p. Amintiri din copilărie pe care autoarea și-a

petrecut-o, ca atâția alți scriitori români, la țară. Ea nu imită însă pe nimeni. Modestă, cuviincioasă, plină de duioșie, ne câștigă simpatia, tocmai prin această “cumințenie a pământului”. (Alex. Ștefănescu-*România Literară nr. 35/8-14 septembrie 2004*).

“Am savurat cartea de povestiri a talentatei Titina Nica Țene din Cluj-Napoca. M-a impresionat prospețimea limbajului și am rămas cu dorința de a citi mai mult(...) talentul didactic al autoarei se simte în limbajul copilei, care are o altă înțelegere privind sensul cuvintelor comparative cu adulții, mereu preocupați cu muncile epuizante de la sat. (. . .) Autoarea are un talent înnăscut de a folosi limbajul în maniera cât mai economică, asemenea celor trăiți și orientați nativ ecologic. Umorul mocnit caracterizează fiecare pagină a cărții. În lumea noastră globalizată, unde sunt percepute ca o clonare de idei și fapte școlile înalte oferă cursuri CREATIVE WRITING, din când în când, își face simțită prezența câte unui scriitor autentic, cu talent înnăscut și care aduce varietate în literatura contemporană. Titina Nica Țene este o astfel de scriitoare. (Mariana Zavati Gardner-*Oglinda Literară*, nr. 38, februarie 2005, pg. 1113).

“Opera scriitoarei Titina Nica Țene este întradevăr prodigioasă, deosebit de variate teme alese, șlefuite până la strălucire. Poezia doamnei Titina are, cum este și natural, un specific propriu, de fapt acea lege pe care o pronunță clasicul B. P. Hașdeu, asemuind literatură română cu o câmpie unde e loc sufficient pentru fiecvară floare cu mirosul și culorile ei.”(Ioan Miclău-*Cărticica românească de copii*).

“Învățătoare, soție și mamă, și nu în cele din urmă poetă, una cu un grad sporit de sensibilitate, gingășie și grandoare inocentă, făcând parte din familia suratelor sale: Maria Cuntan, Magda Isanos, Elena și Coca Farago, Mariana sperlea și Constanța Marcu.

Îi pomenesc numele Doamnei învățătoare, îngenunchind în fața poeziei autentice: TITINA NICA ȚENE, cu obârșa în pământul sfânt al Olteniei, tărâmul românesc care l-a dat și pe regretatul nostru confrate: Damian Ureche. Doamna Titina Nica Țene face parte dintr-o familie de scriitori, alături de stâncosul Al. Florin Țene și de puiul (dac-lup) dr. în istorie Ionuț Țene, care-mi pare mai degrabă Ionuț din “Frații Jderi”. (Revista *Eminescu*, Timișoara, nr. 11-12/ aprilie, 2003.).

CUPRINS

Nașterea.....	4
CURCA.....	5
Dracu-n farfurie	6
L-am cunoscut pe Dumnezeu	7
Focul.....	8
Cântecul sabelor	9
Furtuna	10
Prima zi de școală.....	12
Crăciunul.....	13
Tata și colectivizarea agriculturii	14
ORAȘUL.....	15
O boacăna cât casa	17
Povestea unei fete care trebuia să se nască băiat.....	18
Părul cu pere pitulate.....	19
Gâștele.....	20
Dezamagirea	21
Am luat cu împrumut... foc.....	22
Stafiile	23
Îngerii din vis.....	25
Bucuria Întoarcerii în timp.....	26
Bucuria întoarcerii în timp.....	27
Canicula	28
Catinca și. . . . ” iubitul”.....	30
Catinca și. . . E-urile	30
Întrebare fără răspuns.....	31
Livada de pruni.....	32
Detectiv voluntar	32
Viață netrăită.....	34
Umilița	34
PUNTEA.....	36
Întoarcere	37
Date bio-bibliografice	39
CUPRINS.....	41